

Рейтинговий звіт IVFK 005-024 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Івано-Франківськ
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	07.05.2009 р.
Дата оновлення:	29.10.2020 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг м. Івано-Франківська ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за I півріччя 2020 року та очікуваних показників на 2020 рік у цілому, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань громади, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата	07.05.2009	12.11.2009- 30.06.2020	29.10.2020
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості: обсяг доходів бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади без урахування трансфертів у розрахунку на одного мешканця в І півріччі 2020 року становив 98,3% середнього показника по місцевих бюджетах у цілому;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності та низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- високим рівнем прозорості діяльності міської влади та здійсненням заходів щодо покращення надання послуг суб'єктам підприємництва та мешканцям громади.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська обмежується:

- високою чутливістю бюджету громади до валютних ризиків через значний обсяг місцевих гарантій, наданих за кредитами міжнародних фінансових організацій, номінованих в іноземній валюті;
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їх відновлення;
- погіршенням макроекономічної ситуації внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину для запобігання поширенню коронавірусного захворювання COVID-19 та впливом негативних чинників на фінансовий ринок, економіку країни в цілому та соціально-економічний розвиток окремих громад, стан державних та місцевих фінансів.

Зміст

РЕЗЮМЕ.....	5
1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ.....	14
1.1. Населення, трудові ресурси та ринок праці	15
1.2. Промисловість	20
1.3. Зовнішньоекономічна діяльність.....	22
1.4. Інвестиційна та будівельна діяльність	24
2. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО.....	27
2.1. Житлово-комунальне господарство	27
2.2. Комунальна власність громади.....	28
3. БЮДЖЕТ ГРОМАДИ.....	30
3.1. Загальна характеристика стану місцевих фінансів Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади	30
3.2. Ліквідність	35
3.3. Виконання доходної частини бюджету громади	35
3.4. Виконання видаткової частини бюджету громади	40
4. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ГРОМАДИ	45
4.1. Боргова історія.....	45
4.2. Консолдований борг	45
4.3. Перспективи залучення коштів у майбутньому	49
ВИСНОВОК	50
ДОДАТКИ.....	51
Додаток до Рейтингового звіту № 1	52
Додаток до Рейтингового звіту № 2	53
Додаток до Рейтингового звіту № 3	54
Додаток до Рейтингового звіту № 4	55

Резюме

Загальна інформація про громаду

Івано-Франківськ – місто обласного значення, адміністративний центр Івано-Франківської області, важливий економічний, транспортний, фінансовий та культурний центр. Місто не має районного поділу. До підпорядкування Івано-Франківської міської ради входять 5 сіл: с. Крихівці, с. Вовчинець, с. Угорники, с. Микитинці, с. Хриплин.

У 2019 році Івано-Франківська міська рада ухвалила рішення про добровільне приєднання до Івано-Франківської міської територіальної громади 6 громад Тисменицького району Івано-Франківської області: Черніївської сільської територіальної громади, Підлузької сільської територіальної громади, Березівської сільської територіальної громади, Добровлянської сільської територіальної громади, Колодіївської сільської територіальної громади та Підпечерівської сільської територіальної громади. У поточному році Івано-Франківська міська рада ухвалила рішення про добровільне приєднання до Івано-Франківської міської територіальної громади 2 громад Тисменицького району Івано-Франківської області: Братковецької сільської територіальної громади та Узинської сільської територіальної громади. До кінця 2019 року бюджети усіх громад (м. Івано-Франківська та 8-ми сільських громад) виконувались окремо, як затверджено відповідними радами, а починаючи з 2020 року на території ОТГ діє єдиний бюджет, прийнятий Івано-Франківською міською радою.

Загалом станом на дату складання цього звіту до Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади увійшло 9 громад (14 населених пунктів), було створено 8 старостинських округів. Склад громади:

- місто Івано-Франківськ (адміністративний центр) та 5 сіл, що входять до підпорядкування міської ради (с. Крихівці, с. Вовчинець, с. Угорники, с. Микитинці, с. Хриплин);
- Березівський старостинський округ;
- Черніївський старостинський округ;
- Добровлянський старостинський округ;
- Підлузький старостинський округ;
- Колодіївський старостинський округ;
- Братковецький старостинський округ;
- Узинський старостинський округ;

- Підпечерівський старостинський округ.

Найближчим часом очікується розширення громади, оскільки Івано-Франківською міською радою ухвалені рішення про надання згоди на добровільне приєднання до Івано-Франківської міської територіальної громади 3-х громад Івано-Франківської області: Тисменичанської сільської територіальної громади Надвірнянського району, Чукалівської сільської територіальної громади Тисменицького району та Камінницької сільської територіальної громади Надвірнянського району. Також ухвалені рішення про надання попередньої згоди на добровільне приєднання 2-х громад Тисменицького району Івано-Франківської області: Радчанської сільської територіальної громади та Липівської сільської територіальної громади.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Івано-Франківська¹

Назва показника	2017	2018	2019	I півр. 2020	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	257,5	260,6	263,4	263,4	100,0
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб*	71,3	73,1	74,3	73,8	99,3
Середньомісячна заробітна плата, грн.*	6 205,0	7 687,0	9 030,2	9 124,0	101,0
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	17,0	16,1	27,3	18,0	65,9
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	10 919,1	13 648,5	11 768,7	5 061,2	80,2**
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	485,2	468,5	536,1	197,0	80,5**
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	243,2	89,5	341,3	121,9	51,3**
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	1 289,5	2 124,7	2 357,9	768,0	93,4**
Доходи бюджету, млн. грн.	2 639,0	2 882,5	2 941,3	1 248,7	82,5**
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	2 670,1	3 055,1	3 051,8	1 243,7	76,6**
Прямий борг (без урахування середньострокових позик з єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	14,0	319,5	317,7	268,5	84,5

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики в Івано-Франківській області, що надаються окремо за кожний квартал

** темп росту до відповідного періоду 2019 року

Джерело: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради, Головне управління статистики в Івано-Франківській області

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (263,4 тис. мешканців станом на 01.07.2020 р.) Івано-Франківськ відноситься до середніх міст України. Демографічна ситуація у м. Івано-Франківську протягом I півріччя 2020 року характеризувалась незначним зменшенням чисельності населення внаслідок природного скорочення. Сальдо міграції, як і в попередніх періодах, було позитивним. Збереження позитивного сальдо міграційного приросту мешканців міста покращує забезпеченість ринку праці Івано-Франківська трудовими ресурсами. Зважаючи на структуру економіки Івано-Франківська, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами

¹ Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення тих самих показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Трудові ресурси міста є достатньо мобільними, значна чисельність мешканців зайнята у малому бізнесі.

Починаючи з другої половини березня 2020 року в Україні було запроваджено карантин з метою запобігання поширенню коронавірусу, що мало наслідком обмеження на роботу підприємств торгівлі, транспорту та сектору послуг. У травні-червні 2020 року на тлі послаблення карантинних обмежень і відповідного поліпшення економічних очікувань тривало відновлення попиту на робочу силу, але він залишався слабким, а темпи росту заробітної плати – низькими. Розвиток ринку праці міста Івано-Франківськ у I півріччі 2020 року характеризувався зменшенням середньооблікової чисельності штатних працівників на підприємствах основного кола звітності з 74,3 тис. осіб до 74,2 тис. осіб у I кварталі 2020 року та до 73,3 тис. осіб у II кварталі 2020 року. Рівень зайнятості населення в місті Івано-Франківськ у I півріччі 2020 року залишався високим – питома вага зайнятих у загальній чисельності наявного населення міста становила 28% та перевищувала відповідний показник по Україні в цілому (17,7%).

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Івано-Франківська протягом 2015-2019 рр. у цілому відповідали аналогічним показникам по країні. Протягом I півріччя 2020 року рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 1% (на 4,1% по країні в цілому). Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників міста у I півріччі 2020 року становив 9 124 грн., що на 16,5% нижче середнього значення по країні (у 2019 році – нижче на 14%). Динаміка рівня оплати праці впливає на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету міста). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб у поточному році зростали, хоча й нижчими темпами, ніж у 2019 році – у I півріччі 2020 року надходження зросли на 7,4% до показника у відповідному періоді минулого року.

У I півріччі 2020 року мало місце зменшення обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам підприємств міста. Сума боргу станом на 01.07.2020 р. становила 18 млн. грн., співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці протягом минулого року зменшилось до 2,7%, що відповідає помірному рівню заборгованості.

Економічний потенціал Івано-Франківська характеризується багатогалузевою промисловістю, розвиненою комунальною та транспортною інфраструктурою. Місто має широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності достатній, залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі невисока. Відповідно, чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків залишається помірною. Провідні позиції у наповненні місцевого бюджету шляхом відрахування обов'язкових податків та зборів належать підприємствам енергетичного комплексу, машинобудування, закладам освіти, установам державного управління, фінансової сфери, торгівлі.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста Івано-Франківськ, як і в попередніх періодах, були високі, але динаміка окремих

показників, що характеризують стан місцевої економіки, погіршилась. У поточному році на соціальний та економічний розвиток міста значною мірою впливають несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, що позначається також на динаміці доходної частини бюджету міста та чинить тиск на видаткову частину внаслідок необхідності збільшення фінансування окремих галузей та антикризових заходів.

Господарський комплекс м. Івано-Франківська достатньо диверсифікований за видами економічної діяльності, при цьому промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися: постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, машинобудування, харчова промисловість та виробництво іншої неметалевої продукції.

Промисловий комплекс Івано-Франківська (з огляду на його диверсифікацію за галузями та підприємствами й орієнтацію переважно на кінцевого споживача), на відміну від промисловості в інших регіонах країни, менше залежить від впливу загальнодержавних негативних чинників, що обмежують розвиток галузі. Починаючи з 2019 року динаміка обсягів реалізації промислової продукції підприємствами міста Івано-Франківськ («основне коло») суттєво уповільнилась (скорочення становило 13,8% до відповідного показника 2018 року), що було зумовлено скороченням обсягів промислового виробництва окремими підприємствами харчової промисловості та згортанням виробництва на одному з провідних підприємств з іноземним капіталом – ТОВ «Тайко Електронікс Юкрейн Лімітед», у зв'язку з оптимізацією виробничих площ у Європі. У І півріччі 2020 року скорочення обсягів реалізації промислової продукції спостерігалось майже за усіма основними галузями, що зумовлено негативним впливом пандемії COVID-19 на економіку. За результатами січня-червня 2020 року підприємствами міста було реалізовано промислової продукції на 5,1 млрд. грн., що на 19,8% менше відповідного показника у І півріччі 2019 року та в розрахунку на 1 мешканця міста на 29,2% менше аналогічного показника по країні (у 2019 році – менше на 24,5%).

Міська економіка значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Незважаючи на те, що понад ½ експортних поставок міста складає продукція машинобудування (механічні та електричні машини), чутливість підприємств міста до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є помірною. Це забезпечується достатньою диверсифікацією ринків збуту та орієнтацією міських підприємств-експортерів переважно на ринки країн Європи. У 2020 році на динаміку зовнішньої торгівлі підприємств міста впливало зниження економічної активності у світі через введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19. Протягом І півріччя 2020 року зовнішньоторговельний товарооборот у м. Івано-Франківську зменшився на 19,5% до відповідного показника у І півріччі 2019 року як унаслідок зменшення обсягів експорту (скорочення на 23,3%), так і імпорту (скорочення на 15,9%). Сальдо зовнішньої торгівлі товарами залишалося позитивним. Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Івано-Франківська склав

197 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця на 33,7% менше середнього показника по країні.

Інвестиційна активність на території міста Івано-Франківськ значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. При цьому значну роботу в напрямку покращення інвестиційного клімату проводить влада міста. Інвестиційна політика міської ради спрямована на покращення іміджу на регіональному та міжнародному рівнях, сприяння надходженню внутрішніх і зовнішніх інвестицій у розвиток економіки, здійснення активної інформаційно-промоційної діяльності. У поточному році через загальноекономічний спад обсяги капіталовкладень, освоєних протягом I півріччя 2020 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, скоротилась майже на 40% до відповідного періоду 2019 року. Мало місце також уповільнення динаміки обсягу виробленої будівельної продукції та введених до експлуатації житлових площ.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Івано-Франківська, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду та будівель бюджетних установ), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими інституціями.

Протягом I півріччя 2020 року рівень покриття тарифами собівартості послуг, які надає КП «Івано-Франківськводокотехпром» був високим, послуг, які надає ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго» – низьким. У січні-червні 2020 року рівень проплати населення за спожиті комунальні послуги залишався високим у порівнянні з середніми показниками багатьох міст країни, але за окремими видами був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця становив 542,7 грн., що, враховуючи динаміку зростання тарифів, відповідало помірному рівню боргу.

Івано-Франківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Івано-Франківська перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду Івано-Франківська міська рада здійснювала продаж об'єктів комунальної власності та земельних ділянок, а також надавала їх в оренду. Загалом, за результатами I півріччя 2020 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету громади без урахування трансфертів становила 6,8%.

Бюджет громади

Івано-Франківськ є містом обласного значення, зведений бюджет якого до 01.01.2020 р. включав міський бюджет та 5 сільських бюджетів. У 2019 році створено Івано-Франківську об'єднану територіальну громаду, яка, починаючи з 2020 року, має власний бюджет. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Івано-Франківську забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету громади формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Динаміка доходної частини бюджету міста Івано-Франківськ (без урахування трансфертів) протягом 2012-2019 рр. була позитивною, а темпи її зростання в усіх зазначених періодах (окрім 2012 року) перевищували відповідні показники в середньому по місцевих бюджетах. У І півріччі 2020 року обсяг доходів бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади перевищив обсяг доходів бюджету міста Івано-Франківськ у І півріччі 2019 року на 2,6%. Починаючи з II кварталу 2020 року на динаміку доходної частини бюджету значною мірою впливають наслідки запровадження в Україні карантинних заходів через поширення коронавірусного захворювання COVID-19, що діють з середини березня 2020 року.

Рівень бюджетної забезпеченості Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади є високим – у І півріччі 2020 року співвідношення обсягу доходів бюджету громади в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) становило 98,3%.

Для бюджету громади характерним є низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств відсутня, а чутливість доходної частини бюджету до економічних ризиків є помірною. Рівень самостійності бюджету громади у поточному році залишався високим, залежність від базової дотації відсутня. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Івано-Франківськ рівень надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015-2019 рр. перераховувалась реверсна дотація (вилучення). Бюджетом Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади на 2020 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 68,8 млн. грн. (на 5,3% менше показника 2019 року), з яких у І півріччі 2020 року вже перераховано 34,4 млн. грн. (50% планового річного показника).

Бюджет Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади за результатами виконання в І півріччі 2020 року, як і бюджет м. Івано-Франківська в попередньому відповідному бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (128,3 млн. грн.). За спеціальним

фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 21,7 млн. грн. Бюджет громади за підсумками I півріччя 2020 року виконано з профіцитом обсягом 4,1 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 109,2 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 105,1 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку та запозичення (кредити від НЕФКО).

У I півріччі 2020 року показники ліквідності бюджету громади перебували на високому рівні за спеціальним фондом, за загальним фондом ліквідність бюджету була достатня. Станом на 01.07.2020 р. кредиторська заборгованість бюджетних установ за спеціальним фондом була відсутня. При цьому, станом на 01.07.2020 р. утворився суттєвий обсяг боргу за загальним фондом, а співвідношення обсягу кредиторської заборгованості бюджетних установ за загальним фондом до видатків за I півріччя 2020 року становило 17,4% та відповідало високому рівню. Зважаючи на достатні показники ліквідності, до бюджету громади не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

Протягом I півріччя 2020 року до доходної частини бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади надійшло 1 248,7 млн. грн., що на 17,5% менше за обсяг відповідних доходів бюджету міста Івано-Франківськ у I півріччі 2019 року. Зменшення обсягів доходної частини бюджету громади було зумовлено погіршенням динаміки надходжень трансфертів з інших бюджетів. Приріст обсягу власних доходів бюджету громади (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 2,6%. За результатами I півріччя 2020 року динаміка надходжень за більшістю основних власних джерел наповнення бюджету громади уповільнилась, виконання річного плану за доходами загального фонду було низьким, за спеціальним фондом – достатнім. Уточнений річний план на 2020 рік за доходами без урахування трансфертів у цілому було виконано в січні-червні на 45,5%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету громади виконані на 45,3%, спеціального фонду – на 49,4%.

Обсяг видаткової частини бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади за результатами I півріччя 2020 року становив 1 243,7 млн. грн., що на 23,4% менше за відповідний показник зведеного бюджету м. Івано-Франківська у I півріччі 2019 року. Затверджений на 2020 рік план за видатками бюджету було виконано на 44,4%. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, був прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я – обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів.

Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства та будівництва. Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризувалася вищою за середню питоמוю вагою капітальних видатків (12,4%), оскільки у I півріччі 2020 року міська рада реалізовувала інвестиційні

проекти за рахунок коштів бюджету. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді залишалася високою.

Протягом I півріччя 2020 року з бюджету громади фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Івано-Франківської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. При цьому питома вага видатків на обслуговування боргу у видатках загального фонду бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади (без урахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій, крім освітньої та медичної) становила 1,9% відповідно до фактичних показників, тобто не перевищувала встановлені Бюджетним кодексом України норми.

Боргові зобов'язання

Боргова політика Івано-Франківської міської влади визначається потребою в залученні додаткового фінансування для реалізації проєктів з відновлення міської інфраструктури. Станом на 01.07.2020 р. прямі боргові зобов'язання міста склалися з кредитів, залучених від міжнародних фінансових організацій на впровадження інфраструктурних проєктів, заборгованості за середньостроковими позичками, залученими з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах, та запозиченням, здійсненим у 2018 році у формі облігацій внутрішньої місцевої позики. Пряме боргове навантаження перебувало на помірному рівні – співвідношення обсягу прямого боргу до запланованого на 2020 рік обсягу доходів бюджету громади без урахування трансфертів становило 12%.

Станом на 01.07.2020 р. консолідований борг Івано-Франківської міської ради складав 699,58 млн. грн. (без урахування простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств та середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку), у тому числі:

- 268,45 млн. грн. – прямий борг Івано-Франківської міської ради (без урахування середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку);
- 17,82 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ;
- 413,31 млн. грн. – гарантований міською радою борг (у гривневому еквіваленті станом на дату складання звітності) за отриманими КП «Івано-Франківськводокотехпром», ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго» та КП «Електроавтотранс» кредитними коштами від міжнародних фінансових організацій.

Співвідношення обсягу консолідованого боргу до затвердженого на 2020 рік обсягу доходної частини консолідованого бюджету громади без урахування трансфертів

становило 31,2%, що відповідало помірному рівню. Зважаючи на волатильність протягом окремих попередніх періодів курсу гривні до основних світових валют, чутливість бюджету громади до валютних ризиків через значний обсяг місцевих гарантій, наданих за кредитами міжнародних фінансових організацій, номінованих в іноземній валюті, залишається суттєвою. Частково зменшують ризики довгостроковий період погашення основної суми боргу за угодами про субкредитування та відсутність пікових навантажень.

На даний час міською владою ведеться робота щодо залучення кредитних та грантових ресурсів для реалізації спільних проєктів з міжнародними фінансовими організаціями, а також планується розміщення нового випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 500 млн. грн. (облігації серій E, F, G, H та I). Відповідно очікується, що боргове навантаження зросте до високого рівня.

1. Соціально-економічний розвиток та потенціал громади

Економічний потенціал Івано-Франківська характеризується багатогалузевою промисловістю, розвинутою комунальною та транспортною інфраструктурою. Місто має широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Основними галузями економіки міста є промисловість, туризм, будівництво, транспорт і зв'язок. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності достатній, залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі невисока. Відповідно, чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків помірна.

Провідні позиції у наповненні місцевого бюджету шляхом відрахування обов'язкових податків та зборів належать підприємствам енергетичного комплексу, машинобудування, закладам освіти, установам державного управління, фінансової сфери, транспорту, торгівлі.

Економічний розвиток України у 2019 році в цілому характеризувався позитивною динамікою (приріст ВВП до відповідного показника 2018 року у порівняних цінах становив 3,2%), що було забезпечено поживанням приватного споживання на тлі підвищення зарплат, пенсій та поліпшення споживчих настроїв, а також високих темпів зростання інвестицій (як завдяки інвестиційній активності приватних підприємств, так і сектора загальнодержавного управління). Мало місце зростання у сферах роздрібної торгівлі, транспорту, будівництва та низки секторів послуг. Позитивну динаміку розвитку демонстрували також підприємства агропромислового комплексу (завдяки вищій урожайності окремих озимих та ранніх сільськогосподарських культур). При цьому, динаміка розвитку промислового комплексу була слабкою: скоротили обсяги промислового виробництва підприємства енергетичного сектору, добувної промисловості та деяких видів переробної промисловості, що в свою чергу позначилось на обсягах реалізації промислової продукції в цілому та результатах підприємств оптової торгівлі. Падіння світових цін на товари, що переважають в українському експорті, у II півріччі 2019 року впливало на обсяги зовнішньої торгівлі вітчизняних підприємств. Найбільшу питому вагу в українському експорті товарів мають «Продовольчі товари та сировина для їх виробництва», а також «Чорні й кольорові метали та вироби з них».

У поточному році, з огляду на запровадження з середини березня до середини травня 2020 року жорстких карантинних обмежень в Україні² через поширення коронавірусного захворювання COVID-19 із фактичною заборонаю окремих видів діяльності, мало місце зменшення ділової активності, внутрішнього споживання та зайнятості населення. Негативний тиск на економічний розвиток країни чинило також зниження зовнішнього попиту на продукцію українського експорту через стрімке зниження економічної активності у світі внаслідок введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19. Крім того, посилення

² В Україні з другої половини березня 2020 року по 11 травня 2020 року діяли карантинні заходи, які передбачали зокрема: заборону відвідування закладів освіти; обмеження руху громадського та міжміського транспорту, а також авіасполучення; заборону роботи закладів харчування (крім доставки), культури та розваг; заборону роботи закладів торгівлі, крім реалізації продуктів харчування, пального та роботи аптек.

волатильності на світових фінансових ринках та негативні очікування інвесторів суттєво обмежили доступ України до ринку зовнішніх позик та інвестиційного капіталу. У травні 2020 року ситуація покращилась завдяки поступовому відновленню економічної активності як в Україні, так і поза її межами з огляду на послаблення карантинних обмежень. Втім, збереження низки обмежень на діяльність окремих секторів залишалось вагомим чинником спаду економіки.

Актуальними для економічного розвитку країни у поточному році залишаються ризики, пов'язані із загрозою ескалації бойових дій на сході та посиленням логістичних проблем (відсутність переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, обмеження на транзит українських товарів через територію Російської Федерації, а також можлива ескалація конфлікту з РФ в Азовському морі).

У 2020 році зберігаються негативні чинники, що впродовж попередніх років обмежували економічний розвиток та стан фінансового ринку країни, що у свою чергу негативно впливало на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів. Незважаючи на пом'якшення монетарної політики Національного банку України, активність на фінансовому ринку, зокрема, кредитна активність банків залишалася слабкою.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста Івано-Франківськ, як і в попередніх періодах, були високі, але динаміка окремих показників, що характеризують стан місцевої економіки, погіршилась. У поточному році на соціальний та економічний розвиток міста значною мірою впливають несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, що позначається також на динаміці доходної частини бюджету міста та чинить тиск на видаткову частину внаслідок необхідності збільшення фінансування окремих галузей та антикризових заходів.

1.1. Населення, трудові ресурси та ринок праці

За чисельністю населення Івано-Франківськ належить до середніх міст України. Станом на 01.07.2020 р. чисельність наявного населення в м. Івано-Франківську та селах, підпорядкованих міськраді, становила 263,4 тис. мешканців (Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1. Динаміка показників демографічних процесів у м. Івано-Франківську та в Україні, тис. осіб

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	251,5	254,5	257,5	260,6	263,4	263,4
Природний приріст населення, тис. осіб	0,41	0,41	0,91	0,07	0,19	-0,17
Механічний приріст населення, тис. осіб	3,31	2,63	2,03	3,06	2,57	0,16
Україна*						
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	42 760,5	42 584,5	42 386,4	42 153,2	41 902,4	41 762,1
Природний приріст населення, тис. осіб	-183,01	-186,59	-210,14	-251,79	-272,30	-147,88
Механічний приріст населення, тис. осіб	14,23	10,62	12,00	18,59	21,51	7,60

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Демографічна ситуація у м. Івано-Франківську протягом I півріччя 2020 року характеризувалась незначним зменшенням чисельності населення внаслідок природного скорочення. Сальдо міграції, як і в попередніх періодах, було позитивним. Розвинута соціальна інфраструктура, вищі, ніж в багатьох інших містах України рівень комфорту та безпеки проживання в м. Івано-Франківську, а також збільшення кількості робочих місць сприяють збільшенню кількості трудових ресурсів за рахунок міграційного приросту.

Зважаючи на структуру економіки Івано-Франківська, ринок праці міста помірно диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Найбільша кількість населення зайнята на підприємствах торгівлі, промисловості та професійної науково-технічної діяльності, а також у сфері тимчасового розміщення й організації харчування. Питома вага кожного з найбільших роботодавців (ДП ВО «Карпати», ПАТ «Прикарпаттяобленерго», Івано-Франківський національний медичний університет, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника та ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго») не перевищувала 5% середньооблікової чисельності штатних працівників. Значна частина мешканців міста зайнята також у регіональній філії «Львівська Залізниця» ПАТ «Укрзалізниця». При цьому залежність від діяльності одного підприємства або галузі помірна. Трудові ресурси міста є достатньо мобільними та значна чисельність мешканців міста зайнята у малому бізнесі.

Наприкінці 2019 року та на початку 2020 року ситуація на ринку праці України була сприятливою. Запровадження жорстких карантинних заходів у березні-квітні 2020 року мало наслідком обмеження на роботу підприємств торгівлі, транспорту та сектору послуг та, відповідно, суттєво вплинуло на показники ринку робочої сили. У квітні поточного року мало місце зниження рівня заробітної плати у будівництві, транспорті, торгівлі та промисловості, а в секторах із переважно бюджетним фінансуванням її зростання стрімко сповільнилося. У травні-червні 2020 року, на тлі послаблення карантинних обмежень і відповідного поліпшення економічних очікувань, тривало відновлення попиту на робочу силу, але він залишався слабким, а темпи росту заробітної плати – низькими.

Розвиток ринку праці міста Івано-Франківськ у I півріччі 2020 року характеризувався зменшенням середньооблікової чисельності штатних працівників на підприємствах основного кола звітності з 74,3 тис. осіб до 74,2 тис. осіб у I кварталі 2020 року та до 73,3 тис. осіб у II кварталі 2020 року. Загалом у I півріччі 2020 року за розрахунками агентства³, середньооблікова чисельність штатних працівників міста скоротилась на 0,7%. Рівень зайнятості населення, як і в попередні періоди, перевищував відповідний показник по країні в цілому – у січні-червні 2020 року питома вага зайнятих у загальній чисельності наявного населення міста становила 28% (17,7% по Україні в цілому).

Таблиця 1.2. Динаміка основних показників ринку праці (без урахування малого бізнесу) в м. Івано-Франківську та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	69,6	69,8	71,3	73,1	74,3*	73,8*
Темпи росту за останній період, %	94,7	100,2	102,2	102,6	101,6	99,3
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	27,7	27,4	27,7	28,1	28,2	28,0
Україна**						
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	8 064,7	7 868,1	7 679,0	7 661,0	7 443,0	7 395,7
Темпи росту за останній період, %	90,0	97,6	97,6	99,8	97,2	99,4
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників у загальній чисельності наявного населення, %	18,9	18,5	18,1	18,2	17,8	17,7

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Івано-Франківській області, що надаються окремо за кожний квартал

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Івано-Франківська протягом 2015-2019 рр. у цілому відповідали аналогічним показникам по країні. Протягом I півріччя 2020 року рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 1% (на 4,1% по країні в цілому). Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників міста за розрахунками рейтингового агентства у I півріччі 2020 року становив 9 124 грн., що на 16,5% нижче середнього значення по країні (у 2019 році – нижче на 14%).

³ у зв'язку із запровадженням нової методології звітування територіальні підрозділи Державної служби статистики надають основні показники статистики праці (середньооблікова чисельність штатних працівників та середньомісячна заробітна плата штатних працівників) окремо за кожний квартал, а розрахунки нарастаючим підсумком (за півріччя або рік) не здійснюють

Таблиця 1.3. Динаміка показників заробітної плати у м. Івано-Франківську та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Середньомісячна заробітна плата, грн.	3 497,0	4 371,0	6 205,0	7 687,0	9 030,2*	9 124,0*
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати за останній період, %	119,8	125,0	142,0	123,9	117,5	101,0
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	3,1	4,8	17,0	16,1	27,3	18,0
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	243,5	304,9	442,4	562,1	670,8	672,9
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	1,3	1,6	3,8	2,9	4,1	2,7
Україна**						
Середньомісячна заробітна плата, грн.	4 195,0	5 183,0	7 104,0	8 865,0	10 496,8	10 928,2
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати за останній період, %	120,5	123,6	137,1	124,8	118,4	104,1
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	1 880,8	1 791,0	2 368,4	1 455,7	3 034,4	1 076,9
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	33 831,4	40 780,4	54 551,6	67 914,8	78 127,8	80 820,8
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	5,6	4,4	4,3	2,1	3,9	1,3

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Івано-Франківській області, що надаються окремо за кожний квартал

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Динаміка рівня оплати праці впливає на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету міста). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб у поточному році зростали, хоча й нижчими темпами, ніж у 2019 році. У 2019 році приріст до відповідного показника 2018 року становив 22%, тоді як у I півріччі 2020 року – 7,4% до показника у I півріччі 2019 року. Рівень виконання плану (з урахуванням змін) у січні-червні також був невисоким – 40,9% планового річного показника на 2020 рік.

У I півріччі 2020 року мало місце зменшення обсягу невикраденої заробітної плати працівникам підприємств міста. Сума боргу станом на 01.07.2020 р. становила 18 млн. грн., співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці протягом минулого року зменшилось до 2,7%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Найбільшими боржниками за виплатою заробітної плати працівникам є ДП «Івано-Франківський комбінат хлібопродуктів» (на даний час підприємство діяльність не здійснює, а Фондом держмайна України прийнято рішення про його приватизацію) та ДП «Івано-Франківський котельно-зварювальний завод» (входить до складу Укроборонпрому, причиною виникнення заборгованості є важкий фінансовий стан підприємства та зменшення обсягів виробництва).

За чисельністю населення (263,4 тис. мешканців станом на 01.07.2020 р.) Івано-Франківськ відноситься до середніх міст України. Демографічна ситуація у м. Івано-Франківську протягом I півріччя 2020 року характеризувалась незначним зменшенням чисельності населення внаслідок природного скорочення. Сальдо міграції, як і в попередніх періодах, було позитивним. Збереження позитивного сальдо міграційного приросту мешканців міста покращує забезпеченість ринку праці Івано-Франківська трудовими ресурсами. Зважаючи на структуру економіки Івано-Франківська, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Трудові ресурси міста є достатньо мобільними, значна чисельність мешканців зайнята у малому бізнесі.

Починаючи з другої половини березня 2020 року в Україні було запроваджено карантин з метою запобігання поширенню коронавірусу, що мало наслідком обмеження на роботу підприємств торгівлі, транспорту та сектору послуг. У травні-червні 2020 року на тлі послаблення карантинних обмежень і відповідного поліпшення економічних очікувань тривало відновлення попиту на робочу силу, але він залишався слабким, а темпи росту заробітної плати – низькими. Розвиток ринку праці міста Івано-Франківськ у I півріччі 2020 року характеризувався зменшенням середньооблікової чисельності штатних працівників на підприємствах основного кола звітності з 74,3 тис. осіб до 74,2 тис. осіб у I кварталі 2020 року та до 73,3 тис. осіб у II кварталі 2020 року. Рівень зайнятості населення в місті Івано-Франківськ у I півріччі 2020 року залишався високим – питома вага зайнятих у загальній чисельності наявного населення міста становила 28% та перевищувала відповідний показник по Україні в цілому (17,7%).

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Івано-Франківська протягом 2015-2019 рр. у цілому відповідали аналогічним показникам по країні. Протягом I півріччя 2020 року рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 1% (на 4,1% по країні в цілому). Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників міста у I півріччі 2020 року становив 9 124 грн., що на 16,5% нижче середнього значення по країні (у 2019 році – нижче на 14%). Динаміка рівня оплати праці впливає на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету міста). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб у поточному році зростали, хоча й нижчими темпами, ніж у 2019 році – у I півріччі 2020 року надходження зросли на 7,4% до показника у відповідному періоді минулого року.

У I півріччі 2020 року мало місце зменшення обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам підприємств міста. Сума боргу станом на 01.07.2020 р. становила 18 млн. грн., співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці протягом минулого року зменшилось до 2,7%, що відповідає помірному рівню заборгованості.

1.2. Промисловість

Господарський комплекс м. Івано-Франківська достатньо диверсифікований за видами економічної діяльності, при цьому промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Івано-Франківськ входить до числа найбільш промислово розвинених міст західного регіону України. Питома вага підприємств міста, що відносяться до основного кола статистичної звітності (великі та середні), у загальнообласному обсязі реалізації продукції залишалася суттєвою – 17,7% у 2019 році та 19,9% у I півріччі 2020 року.

Протягом 2015-2018 рр. обсяги реалізованої підприємствами міста промислової продукції зростали. У 2019 році динаміка обсягів реалізації промислової продукції підприємствами міста Івано-Франківськ («основне коло») уповільнилась (скорочення становило 13,8% до відповідного показника 2018 року), що було зумовлено згортанням виробництва ТОВ «Тайко Електронікс Юкрейн Лімітед», у зв'язку з оптимізацією виробничих площ у Європі, а також скороченням обсягів промислового виробництва окремими підприємствами харчової промисловості. У I півріччі 2020 року скорочення становило 19,8% до відповідного показника у I півріччі 2019 року – зменшення обсягів реалізації промислової продукції спостерігалось майже за усіма основними галузями, що зумовлено негативним впливом пандемії COVID-19 на економіку. За результатами січня-червня 2020 року підприємствами міста було реалізовано промислової продукції на 5,1 млрд. грн., що в розрахунку на 1 мешканця міста на 29,2% менше аналогічного показника по країні (у 2019 році – менше на 24,5%).

Таблиця 1.4. Динаміка основних показників роботи промисловості у м. Івано-Франківську та в Україні

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по місту, млн. грн.	10 177,0	10 343,6	10 919,1	13 648,5	11 768,7	5 061,2
Темп росту обсягів реалізації промислової продукції до відповідного попереднього періоду, %	238,7	101,6	105,6	125,0	86,2	80,2
Середній обсяг реалізації промислової продукції по місту у розрахунку на одного мешканця, грн.	40 462,4	40 636,3	42 408,0	52 372,2	44 687,0	19 214,9
Україна*						
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по країні, млн. грн.	1 496 013,0	1 767 093,3	2 153 031,3	2 508 579,5	2 480 804,2	1 133 702,2
Темп росту обсягів реалізації промислової продукції до відповідного попереднього періоду, %	125,1	118,1	121,8	116,5	98,9	88,6
Середній обсяг реалізації промислової продукції по Україні в розрахунку на одного мешканця, грн.	34 985,9	41 496,2	50 795,3	59 511,0	59 204,3	27 146,7

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися: машинобудування, харчова промисловість, виробництво іншої неметалевої продукції та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Серед галузей переробної промисловості міста провідною галуззю залишається машинобудування, на яке припадало 20,5% обсягів реалізації продукції (23,1% у 2019 році). Провідні позиції серед машинобудівних підприємств міста займають ДП ВО «Карпати» та ТОВ «Електролюкс Україна». Слід зазначити, що у 2019 році мало місце згорання виробництва ТОВ «Тайко Електронікс Юкрейн Лімітед» на території України у зв'язку з оптимізацією виробничих площ у Європі, що у свою чергу вплинуло на обсяги надходжень до бюджету міста. У I півріччі 2020 року в порівнянні з відповідним періодом 2019 року обсяги реалізації промислової продукції підприємствами машинобудівної галузі міста зменшились на 13%. Позитивну динаміку забезпечило ТОВ «Електролюкс Україна» (приріст 12%). Тоді як ДП «ВО «Карпати» скоротило обсяги реалізації промислової продукції на 17,9% до відповідного показника у I півріччі 2019 року.

Значну питому вагу в загальних обсягах реалізованої промислової продукції утримує харчова промисловість, на яку припадало 8,8% обсягів реалізації продукції (11% у 2019 році). За результатами I півріччя 2020 року мало місце зменшення на 38,2% обсягів реалізованої продукції підприємствами галузі внаслідок скорочення обсягів реалізації такими підприємствами, як: ТОВ «ІМПЕРОВО ФУДЗ», ПАТ ВТКФ «Ласощі», ТДВ «Полонина», ТОВ «Залізнична пекарня». Приріст обсягів реалізації промислової продукції показав ТДВ «Івано-Франківський хлібокомбінат» – на 3% до відповідного показника у I півріччі 2019 року.

Протягом I півріччя 2020 року також зменшились обсяги реалізації промислової продукції в таких галузях, як: текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (ПАТ «Івано-Франківське виробничо-торгівельне швейне підприємство «Галичина»), виготовлення виробів з деревини та поліграфічна діяльність (ТзОВ «Куверт-Україна», ТОВ «Солід Україна»), хімічна промисловість, виробництво гумових і пластмасових виробів; іншої неметалевої мінеральної продукції (ТДВ «Івано-Франківськзалізобетон») та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. Динаміка обсягів реалізації підприємствами металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів, крім машин і устаткування, як і в минулому році, була позитивна.

Господарський комплекс м. Івано-Франківська достатньо диверсифікований за видами економічної діяльності, при цьому промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися: постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, машинобудування, харчова промисловість та виробництво іншої неметалевої продукції.

Промисловий комплекс Івано-Франківська (з огляду на його диверсифікацію за галузями та підприємствами й орієнтацію переважно на кінцевого споживача), на відміну від промисловості в інших регіонах країни, менше залежить від впливу загальнодержавних негативних чинників, що обмежують розвиток галузі. Починаючи з 2019 року динаміка обсягів реалізації промислової продукції підприємствами міста Івано-Франківськ («основне коло») суттєво уповільнилась (скорочення становило 13,8% до відповідного показника 2018 року), що було зумовлено скороченням обсягів промислового виробництва окремими підприємствами харчової промисловості та згортанням виробництва на одному з провідних підприємств з іноземним капіталом – ТОВ «Тайко Електронікс Юкрейн Лімітед», у зв'язку з оптимізацією виробничих площ у Європі. У I півріччі 2020 року скорочення обсягів реалізації промислової продукції спостерігалось майже за усіма основними галузями, що зумовлено негативним впливом пандемії COVID-19 на економіку. За результатами січня-червня 2020 року підприємствами міста було реалізовано промислової продукції на 5,1 млрд. грн., що на 19,8% менше відповідного показника у I півріччі 2019 року та в розрахунку на 1 мешканця міста на 29,2% менше аналогічного показника по країні (у 2019 році – менше на 24,5%).

1.3. Зовнішньоекономічна діяльність

Міська економіка значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Важливим фактором помірної чутливості економіки м. Івано-Франківська до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є орієнтація міських підприємств-експортерів переважно на ринки країн Європи. Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста у розрахунку на 1 мешканця традиційно перевищував відповідний показник по області, а в окремі періоди – й відповідний показник по Україні в цілому.

У 2020 році введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19 призвело до стрімкого зниження економічної активності у світі. У поточному році через звуження зовнішнього попиту має місце подальше падіння світових цін на товари, що переважають в українському експорті, що в свою чергу впливатиме на обсяги зовнішньої торгівлі вітчизняних підприємств. Протягом I півріччя 2020 року зовнішньоторговельний товарооборот у м. Івано-Франківську зменшився на 19,5% до відповідного показника у I півріччі 2019 року як унаслідок зменшення обсягів експорту (скорочення на 23,3%), так і імпорту (скорочення на 15,9%). Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Івано-Франківська склав 197 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця на 33,7% менше середнього показника по країні. (Таблиця 1.5).

Таблиця 1.5 Динаміка показників зовнішньоторговельного обороту товарів підприємств та організацій м. Івано-Франківська та України

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	313,7	571,5	485,2	468,5	536,1	197,0
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	72,8	182,2	84,9	96,6	114,4	80,5
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	1 247,3	2 245,2	1 884,4	1 797,8	2 035,5	747,9
Україна*						
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	75 637,1	75 611,4	92 865,1	104 481,0	110 844,0	47 102,0
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	69,8	100,0	122,8	112,5	106,1	89,4
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	1 768,9	1 775,6	2 190,9	2 478,6	2 645,3	1 127,9

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Сальдо зовнішньої торгівлі товарами залишалося позитивним. Найбільшими промисловими підприємствами-експортерами є: ТОВ «ІМПЕРОВО ФУДЗ», ДП ВО «Карпати», ТОВ «Електролюкс Україна», ПАТ «Івано-Франківське виробничо-торгівельне швейне підприємство «Галичина». Основними статтями експорту були механічні та електричні машини (55,5% обсягу експорту) та живі тварини, продукти тваринного походження (28,4%).

Диверсифікація ринків збуту, як і в попередніх періодах, достатня. Партнерами у зовнішній торгівлі товарами були нерезиденти з 89 країн світу. Найважливішими країнами-партнерами з експортних операцій міста були: Румунія (38,7% обсягу експорту), Об'єднані Арабські Емірати (9,9%), Польща (7,7%), Італія (4,7%), Катар (2,9%), Російська Федерація (2,9%) та Чехія (2,7%). Обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу у 2019 році становив 62,9 млн. дол. США (62,4% від загального обсягу експорту по місту) та зменшився порівняно з I півріччям 2019 року на 19,7%.

Обсяг зовнішньої торгівлі послугами у I півріччі 2020 року склав 27 млн. дол. США, з яких 78,9% складав експорт послуг, відповідно на імпорту припадало 21,1%. Динаміка зовнішньої торгівлі послугами також була негативною – обсяг експорту послуг зменшився на 16,2% до відповідного показника у I півріччі 2019 року, імпорту – на 18,9%. У структурі експорту послуг домінують послуги з переробки матеріальних ресурсів (52,4%), послуги, пов'язані з подорожами (16%) та транспортні послуги (6,8%). Найбільшими країнами-партнерами в експорті послуг були Румунія (51,5% обсягу експорту обласного центру), США (13,4%), Індія (9,2%), Польща (3,2%), Швеція (3%).

Міська економіка значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Незважаючи на те, що понад $\frac{1}{2}$ експортних поставок міста складає продукція машинобудування (механічні та електричні машини), чутливість підприємств міста до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є помірною. Це забезпечується достатньою диверсифікацією ринків збуту та орієнтацією міських підприємств-експортерів переважно на ринки країн Європи. У 2020 році на динаміку зовнішньої торгівлі підприємств міста впливало зниження економічної активності у світі через введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19. Протягом I півріччя 2020 року зовнішньоторговельний товарооборот у м. Івано-Франківську зменшився на 19,5% до відповідного показника у I півріччі 2019 року як унаслідок зменшення обсягів експорту (скорочення на 23,3%), так і імпорту (скорочення на 15,9%). Сальдо зовнішньої торгівлі товарами залишалося позитивним. Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Івано-Франківська склав 197 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця на 33,7% менше середнього показника по країні.

1.4. Інвестиційна та будівельна діяльність

Інвестиційна активність на території міста Івано-Франківськ значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. Результатом інвестиційної активності підприємств міста є модернізація, технічне переоснащення та розширення виробництва, а також створення нових робочих місць, що в цілому позитивно впливає на рівень соціально-економічного розвитку міста та обсяги доходної частини місцевого бюджету.

Значну роботу в напрямку покращення інвестиційного клімату проводить влада міста. З метою залучення інвестицій в економіку міста постійно напрацьовуються та вживаються заходи щодо пошуку відповідних земельних ділянок та використання вільних виробничих площ промислових підприємств міста. Здійснюється формування та постійне оновлення пакету інвестиційних пропозицій на території Хриплинської інвестиційно-промислової зони. Щокварталу оновлюється перелік вільних виробничих площ підприємств міста, а також перелік інвестиційних проєктів для потенційних інвесторів на офіційній веб-сторінці міста Івано-Франківськ. Проводиться постійний супровід та сприяння в роботі підприємствам з іноземними інвестиціями.

За участі міської влади реалізуються наступні проєкти: спільний з Європейським банком реконструкції та розвитку проєкт «Реконструкція та модернізація системи тепlopостачання міста Івано-Франківськ», спільний з МБРР проєкт «Розвиток міської інфраструктури», а також спільні з Північною екологічною фінансовою корпорацією НЕФКО проєкти «Вуличне освітлення у місті Івано-Франківськ» та «Реконструкція та модернізація системи тепlopостачання в районі вулиць Довга – Карпатська м. Івано-Франківська» в рамках Програми «Демо-Україна ДН». Крім того, розпочато реалізацію проєкту «Оновлення тролейбусного парку м. Івано-Франківська» із залученням кредиту від ЄБРР та реалізовувався інвестиційний проєкт «Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери

міста Івано-Франківськ» (І та II етапи) за підтримки Північної Екологічної Фінансової корпорації НЕФКО та Фонду Е5Р.

Основні показники будівельної діяльності в м. Івано-Франківську наведено у таблиці (Таблиця 1.6).

Таблиця 1.6. Динаміка показників будівельної діяльності в м. Івано-Франківську та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Місто						
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв. м	398,7	124,7	243,2	89,5	341,3	121,9
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м	1 585,1	489,9	944,6	343,5	1 295,9	462,8
Обсяг виробленої будівельної продукції*, млн.грн.	919,6	1 037,8	1 289,5	2 124,7	2 357,9	768,0
Темпи росту обсягу виробленої будівельної продукції до попереднього відповідного періоду, %	145,8	112,9	124,2	164,8	111,0	93,4
Україна**						
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв. м	11 044,4	9 366,8	10 206,0	8 689,0	11 029,3	3 703,9
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м	258,3	220,0	240,8	206,1	263,2	88,7
Обсяг виробленої будівельної продукції*, млн.грн.	57 515,0	73 726,9	105 682,8	141 213,1	181 697,9	64 586,0
Темпи росту обсягу виробленої будівельної продукції до попереднього відповідного періоду, %	112,5	128,2	143,3	133,6	128,7	97,8

* до 01.01.2019 р. – обсяги виконаних будівельних робіт

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Основні показники інвестиційної та будівельної діяльності в м. Івано-Франківську протягом 2017-2019 рр. зростали, у I півріччі 2020 року динаміка уповільнилась. Зокрема, загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом I півріччя 2020 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, склала 965,3 млн. грн., що майже на 40% менше, ніж у відповідному періоді 2019 року. Обсяги виробленої будівельної продукції скоротились на 6,4%, площа введенного в експлуатацію житла – на 48,7% до відповідного показника у I півріччі 2019 року. При цьому Івано-Франківськ залишається одним із лідерів серед вітчизняних міст з точки зору розвитку будівельної галузі та житлового будівництва. Обсяги введенного в експлуатацію житла у розрахунку на 1000 осіб наявного населення, як і в попередніх періодах, перевищують відповідні показники по країні в цілому.

Інвестиційна активність на території міста Івано-Франківськ значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. При цьому значну роботу в напрямку покращення інвестиційного клімату проводить влада міста. Інвестиційна політика міської ради спрямована на покращення іміджу на регіональному та міжнародному рівнях, сприяння надходженню внутрішніх і зовнішніх інвестицій у розвиток економіки, здійснення активної інформаційно-промоційної діяльності. У поточному році через загальноекономічний спад обсяги капіталовкладень, освоєних протягом I півріччя 2020 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, скоротилась майже на 40% до відповідного періоду 2019 року. Мало місце також уповільнення динаміки обсягу виробленої будівельної продукції та введених до експлуатації житлових площ.

2. Комунальна власність та комунальне господарство

2.1. Житлово-комунальне господарство

Розгалужене житлово-комунальне господарство м. Івано-Франківська забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Для житлово-комунального господарства міста характерні проблеми, які в цілому є типовими для переважної більшості міст України, а саме: зношеність житлового фонду та окремих об'єктів інженерної і транспортної інфраструктури; високий рівень зносу комунальних мереж та обладнання; наявність заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги. Міська влада проводить роботу в напрямку покращення стану житлово-комунального господарства міста, відновлення міської інфраструктури, поліпшення надання послуг та зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері.

Івано-Франківська міська рада була однією із перших в Україні, що приєдналась до ініціативи Європейської Комісії під назвою «Угода мерів щодо сталого енергетичного розвитку і захисту клімату». На сьогодні у місті забезпечено функціонування єдиної автоматизованої системи моніторингу та аналізу споживання енергоносіїв і комунальних послуг закладами бюджетної сфери (заклади освіти, охорони здоров'я та культури). Здійснюється постійний моніторинг використання енергоресурсів установами та закладами, які фінансуються з міського бюджету та проводиться щоквартальний аналіз дотримання встановлених лімітів та виконання плану заходів з енергозбереження. У бюджетних закладах міста запроваджено роботу зі встановлення засобів дистанційної передачі даних про споживання енергоносіїв та заміни приладів їх обліку на сучасні, що дозволяють автоматизувати збір та передачу цих даних через Інтернет.

Протягом I півріччя 2020 року з бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади на фінансування галузі «Житлово-комунальне господарство» було перераховано 98,7 млн. грн. (на 27,2% менше, ніж зі зведеного бюджету м. Івано-Франківська у I півріччі 2019 року). Виділялись також кошти на поповнення статутних капіталів комунальних підприємств міста. З метою реалізації важливих для міста проєктів у сферах комунального господарства та енергоефективності Івано-Франківська міська рада співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями щодо залучення кредитних коштів.

У I півріччі 2020 року рівень покриття тарифами собівартості послуг, які надає КП «Івано-Франківськводокотехпром» був високим, послуг, які надає ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго» – низьким. У 2015, 2017 та 2018 роках за рахунок відповідних субвенцій з Державного бюджету було здійснено відшкодування заборгованості з різниці у тарифах на послуги підприємств житлово-комунального господарства в обсязі 42,8 млн. грн., 4,3 млн. грн. та 3,9 млн. грн. відповідно. У 2019 році та I півріччі 2020 року відшкодування заборгованості з різниці в тарифах не здійснювалось.

Протягом січня-червня 2020 року рівень проплати населення за спожиті комунальні послуги залишався високим у порівнянні з середніми показниками багатьох міст

країни, але за окремими видами був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця становив 542,7 грн., що, враховуючи динаміку зростання тарифів, відповідало помірному рівню боргу.

Житлово-комунальному господарству м. Івано-Франківська, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду та будівель бюджетних установ), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими інституціями.

Протягом I півріччя 2020 року рівень покриття тарифами собівартості послуг, які надає КП «Івано-Франківськводокотехпром» був високим, послуг, які надає ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго» – низьким. У січні-червні 2020 року рівень проплати населення за спожиті комунальні послуги залишався високим у порівнянні з середніми показниками багатьох міст країни, але за окремими видами був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця становив 542,7 грн., що, враховуючи динаміку зростання тарифів, відповідало помірному рівню боргу.

2.2. Комунальна власність громади

Івано-Франківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, в тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватися як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету та спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку. У власності територіальної громади м. Івано-Франківська перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Слід зауважити, що активний продаж об'єктів права комунальної власності може в подальшому суттєво обмежити як обсяги надходжень до бюджету розвитку (доходи від операцій з капіталом – вичерпний ресурс), так і доходів загального фонду від оренди землі та майна.

Нерухоме майно

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, міська рада щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Доходи від приватизації майна у I півріччі 2020 року зросли в 3,5 рази до показника у I півріччі 2019 року та становили 18,7 млн. грн. Загалом було приватизовано 14 об'єктів (у тому числі 5 об'єктів на конкурентних засадах). У свою чергу обсяги надходжень від оренди комунального майна зменшились, що зумовлено наданням пільг орендарям на період карантину. За результатами I півріччя 2020 року до бюджету громади надійшло 6,6 млн. грн. плати за оренду майна, що на 15% менше обсягу відповідного періоду попереднього року. Ставки за оренду нерухомого майна комунальної власності протягом I півріччя 2020 року не змінювалися.

Земельні ресурси

Важливими джерелами надходжень до бюджету громади є надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення (в тому числі продажу права оренди) та надання земельних ділянок в оренду. Впродовж I півріччя 2020 року було продано 4 земельні ділянки загальною площею 0,5 га (в тому числі 1 ділянку на конкурентних засадах), від продажу земель комунальної власності до бюджету громади надійшло 9,6 млн. грн., що на 14,2% менше за показник I півріччя 2019 року.

У I півріччі 2020 року близько 6% обсягу доходної частини загального фонду бюджету громади без урахування трансфертів формували сукупні надходження орендної плати та земельного податку з юридичних та фізичних осіб, 55,2% обсягу яких становила орендна плата. За результатами I півріччя 2020 року обсяги надходжень орендної плати за землю з юридичних та фізичних осіб зменшились на 17,5% до показника у I півріччі 2019 року. У червні 2019 року рішенням міської ради було затверджено Порядок передачі у власність та користування земельних ділянок у м. Івано-Франківську та затверджено нові ставки річної орендної плати, які набули чинності з 01.01.2020 р.

Івано-Франківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Івано-Франківська перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду Івано-Франківська міська рада здійснювала продаж об'єктів комунальної власності та земельних ділянок, а також надавала їх в оренду. Загалом, за результатами I півріччя 2020 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету громади без урахування трансфертів становила 6,8%.

3. Бюджет громади

3.1. Загальна характеристика стану місцевих фінансів Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади

Івано-Франківськ є містом обласного значення, зведений бюджет якого до 01.01.2020 р. включав міський бюджет та 5 сільських бюджетів. У 2019 році створено Івано-Франківську об'єднану територіальну громаду, яка, починаючи з 2020 року, має власний бюджет.

Бюджет Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади – бюджет місцевого самоврядування. Організація бюджетного процесу громади здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. Фінансове управління Івано-Франківської міської ради забезпечує загальну організацію бюджетного процесу громади та координує діяльність його учасників, виконує функції складання та виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. В Івано-Франківську забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету громади. Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ч. 2 ст. 78 Бюджетного кодексу України та постанови Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 р. № 378 «Про затвердження Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору» Івано-Франківська міська рада приймала відповідні рішення щодо обслуговування у 2018, 2019 та 2020 роках коштів бюджету громади (у частині бюджету розвитку, в тому числі за рахунок коштів, що передаються із загального до спеціального фонду) в установах банків державного сектору. Тобто частина коштів бюджету розвитку обліковується не на єдиному казначейському рахунку, а на рахунках державного банку, що зменшує залежність від роботи Державної казначейської служби України та, відповідно, операційні ризики у разі недостатньої ліквідності єдиного казначейського рахунку.

Доходи бюджету громади формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Динаміка доходної частини бюджету міста Івано-Франківськ (без урахування трансфертів) протягом 2012-2019 рр. була позитивною, а темпи її зростання в усіх зазначених періодах (крім 2012 року) перевищували відповідні показники в середньому по місцевих бюджетах. У I півріччі 2020 року обсяг доходів бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади перевищив обсяг доходів бюджету міста Івано-Франківськ у I півріччі 2019 року на 2,6%. Починаючи з II кварталу 2020 року на динаміку доходної частини бюджету значною мірою впливають наслідки запровадження в Україні карантинних заходів через поширення коронавірусного захворювання COVID-19, що діють з середини березня 2020 року.

Малюнок 3.1. Динаміка доходної частини бюджету громади * без урахування трансфертів (зліва) та бюджетної забезпеченості громади (справа) у порівнянні до середніх показників по країні

*до 01.01.2020 – показники розраховані за даними щодо виконання бюджету міста Івано-Франківська, починаючи з 01.01.2020 р. – за даними щодо виконання бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради, Державна служба статистики України, Міністерство фінансів України

Рівень бюджетної забезпеченості міста Івано-Франківськ протягом 2016-2019 рр. перебував на високому рівні – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у 2019 році становило 102,2% (у 2018 році – 100,2%, у 2017 році – 99%, у 2016 році – 98,5%). Рівень бюджетної забезпеченості Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади також є високим – у I півріччі 2020 року співвідношення обсягу доходів бюджету громади в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) становило 98,3%.

Основні показники, що характеризують стан місцевих фінансів м. Івано-Франківська, наведено в таблиці (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1. Динаміка бюджетних показників Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади*

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Структура доходної та видаткової частини місцевого бюджету						
Співвідношення обсягу доходів бюджету громади (без урахування трансфертів) у розрахунку на одного мешканця до середнього показника по країні, %	99,3	98,5	99,0	100,2	102,2	98,3
Співвідношення базової дотації (дотації вирівнювання) до доходної частини загального фонду бюджету громади (без урахування трансфертів), %	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня
Концентрація доходів бюджету за основними платниками	низька	низька	низька	низька	низька	низька
Питома вага доходів бюджету розвитку в обсязі доходів спеціального фонду бюджету, %	40,1	34,4	39,6	42,4	38,5	53,0
Питома вага капітальних видатків в загальній сумі видатків, %	19,4	22,1	21,1	23,2	23,8	12,4
Виконання місцевого бюджету та фінансова гнучкість						
Виконання плану за доходами загального фонду (без урахування трансфертів), %	108,3	107,1	100,8	89,6	87,7	41,4
Виконання плану за доходами спеціального фонду (без урахування трансфертів), %	132,5	177,4	131,0	109,8	136,7	52,5
Виконання плану за видатками бюджету в цілому, %	99,1	96,8	97,1	85,6	77,9	44,4
Виконання плану за доходами бюджету в цілому, %	104,6	104,9	101,2	93,4	93,4	45,5
Темп росту обсягу доходної частини бюджету громади (без урахування трансфертів) до попереднього бюджетного періоду, %	134,4	142,8	136,2	119,4	118,1	102,6
Темп росту обсягу доходної частини бюджету громади до попереднього бюджетного періоду, %	146,3	132,8	136,1	109,2	102,0	82,5
Темп росту обсягу видаткової частини бюджету громади до попереднього бюджетного періоду, %	142,6	131,8	141,8	114,1	100,1	76,6
Співвідношення дефіциту/профіциту бюджету громади до доходної частини бюджету, %	2,2	2,9	-1,2	-6,0	-3,8	0,3
Співвідношення сальдо операційного балансу бюджету громади до операційних доходів відповідного бюджетного періоду, %	19,7	23,4	19,3	18,2	21,7	12,3
Рівень покриття фінансовими доходами видатків на обслуговування боргу, %	8,8	2 375,4	669,3	0,0	1,9	0,0

*тут і далі до 01.01.2020 р. – показники розраховані за даними щодо виконання бюджету міста Івано-Франківська, починаючи з 01.01.2020 р. – за даними щодо виконання бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади

Джерело: дані Івано-Франківської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Протягом усього аналізованого періоду для бюджету громади характерним є низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств відсутня, а чутливість доходної частини бюджету до економічних ризиків є помірною. Рівень самостійності бюджету громади у поточному році залишався високим, залежність від базової дотації відсутня. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Івано-Франківськ рівень надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015-2019 рр. перераховувалась реверсна дотація (вилучення). Бюджетом громади на 2020 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 68,8 млн. грн. (на 5,3%

менше показника 2019 року), з яких у I півріччі 2020 року вже перераховано 34,4 млн. грн. (50% планового річного показника).

Бюджет Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади за результатами виконання в I півріччі 2020 року, як і бюджет м. Івано-Франківська в попередньому відповідному бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (128,3 млн. грн.). За спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 21,7 млн. грн.

Бюджет Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади у форматі бюджетного балансу із розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено в таблиці (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2. Агрегований бюджет Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади в форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	I півр. 2019			I півр. 2020		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Податкові надходження	807 716,1	80,5	807 796,7	863 118,4	75,0	863 193,4
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	28 546,9	64 959,4	93 506,3	18 562,2	32 727,2	51 289,4
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	583 237,7	11 243,0	594 480,7	298 273,1	7 669,8	305 942,9
Операційні надходження всього	1 419 500,7	76 282,9	1 495 783,6	1 179 953,7	40 472,0	1 220 425,7
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	692 889,7	37 000,9	729 890,6	765 464,7	17 907,3	783 372,0
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	466 516,7	720,9	467 237,5	286 160,7	847,7	287 008,5
Операційні видатки всього	1 159 406,4	37 721,7	1 197 128,1	1 051 625,4	18 755,1	1 070 380,5
Операційний баланс	260 094,3	38 561,2	298 655,5	128 328,3	21 717,0	150 045,3
Фінансовий дохід	987,9	1,7	989,6	4,4	0,8	5,1
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	27 108,4	0,0	27 108,4	19 128,7	0,0	19 128,7
Фінансовий баланс	-26 120,5	1,7	-26 118,9	-19 124,4	0,8	-19 123,6
Поточний баланс	233 973,8	38 562,8	272 536,6	109 203,9	21 717,8	130 921,7
Капітальні надходження	10,4	16 539,5	16 549,9	0,6	28 280,6	28 281,2
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	10,4	16 539,5	16 549,9	0,6	28 280,6	28 281,2
Придбання основного капіталу	0,0	149 884,8	149 884,8	0,0	112 879,1	112 879,1
Капітальні трансферти	0,0	249 375,4	249 375,4	0,0	41 311,2	41 311,2
Капітальні видатки всього	0,0	399 260,2	399 260,2	0,0	154 190,4	154 190,4
Капітальний баланс	10,4	-382 720,7	-382 710,4	0,6	-125 909,8	-125 909,2
Баланс після капітальних видатків	233 984,2	-344 157,9	-110 173,7	109 204,5	-104 192,0	5 012,5
Кредитування з урахуванням повернення	0,0	-174,1	-174,1	25,0	888,9	913,9
Профіцит/дефіцит	233 984,2	-343 983,8	-109 999,6	109 179,5	-105 080,9	4 098,5
Фінансування	-233 984,2	343 983,8	109 999,6	-109 179,5	105 080,9	-4 098,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: дані Івано-Франківської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

У І півріччі 2020 року, на відміну від попередніх періодів, Івано-Франківська міська рада не проводила активні операції з тимчасово-вільними бюджетними коштами. Зважаючи на те, що у поточному році з бюджету громади здійснювались виплати відсотків за кредитами, залученими від міжнародних фінансових організацій, та купонного доходу за облігаціями, сальдо фінансового балансу мало від'ємне значення (-19,1 млн. грн.). У свою чергу, перевищення обсягів поточних надходжень над обсягами поточних видатків як за загальним, так і за спеціальним фондами забезпечило позитивне сальдо поточного балансу, яке спрямовувалося на покриття дефіциту капітального балансу бюджету.

Основні джерела фінансування бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено нижче (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3. Основні джерела фінансування бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади, тис. грн.

ПОКАЗНИК	І півр. 2019			І півр. 2020		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Профіцит/дефіцит	233 984,2	-343 983,8	-109 999,6	109 179,5	-105 080,9	4 098,5
Фінансування	-233 984,2	343 983,8	109 999,6	-109 179,5	105 080,9	-4 098,5
Зміни залишків	-39 586,9	151 828,0	112 241,1	-15 021,3	-19 526,4	-34 547,7
залишок на початок року	49 058,8	200 515,6	249 574,4	31 790,8	27 579,9	59 370,7
залишок на кінець року	88 645,7	48 687,6	137 333,3	46 812,1	47 106,4	93 918,4
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	30 000,0	30 000,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	-30 000,0	-30 000,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	-1 830,1	-1 830,1	0,0	27 322,2	27 322,2
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	29 300,0	29 300,0
Погашення	0,0	-1 830,1	-1 830,1	0,0	-1 977,8	-1 977,8
Інші розрахунки	874,0	-1 285,5	-411,5	1 104,5	2 022,5	3 127,0
кошти, що передаються до бюджету розвитку	-195 271,3	195 271,3	0,0	-95 262,7	95 262,7	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: дані Івано-Франківської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Бюджет громади за підсумками І півріччя 2020 року виконано з профіцитом обсягом 4,1 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 109,2 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 105,1 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку та запозичення (кредити від НЕФКО).

3.2. Ліквідність

Ліквідність бюджету міста Івано-Франківськ за результатами 2015-2019 рр., перебувала на достатньому рівні. Показники ліквідності бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади у I півріччі 2020 року перебували на високому рівні за спеціальним фондом, за загальним фондом ліквідність бюджету була достатня (Таблиця 3.4).

Таблиця 3.4. Динаміка показників ліквідності бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Співвідношення залишків на рахунках загального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків загального фонду за аналізований бюджетний період, %	5,6	6,6	9,2	2,2	1,4	4,4
Співвідношення залишків на рахунках спеціального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків спеціального фонду за аналізований бюджетний період, %	7,6	10,0	13,7	25,9	3,5	27,2
Співвідношення обсягу кредиторської заборгованості загального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків загального фонду за цей період (без урахування коштів, що передаються до спеціального фонду), %	2,6	7,9	6,2	5,3	8,4	17,4
Співвідношення кредиторської заборгованості спеціального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків спеціального фонду за цей період, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Співвідношення обсягу залучених позичок з єдиного казначейського рахунку до доходів загального фонду бюджету, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: дані Івано-Франківської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Станом на 01.07.2020 р. кредиторська заборгованість бюджетних установ за спеціальним фондом була відсутня. При цьому, станом на 01.07.2020 р. утворився суттєвий обсяг боргу за загальним фондом, а співвідношення обсягу кредиторської заборгованості бюджетних установ за загальним фондом до видатків за I півріччя 2020 року становило 17,4% та відповідало високому рівню.

Зважаючи на достатні показники ліквідності, протягом 2015-2019 рр. та I півріччя 2020 року до бюджету громади не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

3.3. Виконання доходної частини бюджету громади

Протягом I півріччя 2020 року до доходної частини бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади надійшло 1 248,7 млн. грн., або 45,5% планових річних призначень. Обсяг доходної частини бюджету громади був на 17,5% меншим за обсяг відповідних доходів бюджету міста Івано-Франківськ у I півріччі 2019 року, що було зумовлено переважно зменшенням обсягів

надходжень трансфертів. При цьому приріст обсягу власних доходів бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 2,6% (Таблиця 3.5).

Таблиця 3.5. Виконання доходної частини бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади, тис. грн.

Показники	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Податкові надходження	1 175 164,5	1 409 126,1	1 687 271,4	2 075 816,3	863 193,4	41,6	106,9
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	44,5	48,9	57,4	75,7	69,1	91,3	129,5
Податок та збір на доходи фізичних осіб	734 807,3	911 312,8	1 111 426,4	1 395 832,0	571 059,0	40,9	107,4
Податок на прибуток підприємств	747,7	1 725,5	887,6	1 000,0	553,6	55,4	95,7
Податки на власність	20,6	10,2	98,5	0,0	0,6	-	-
Рентна плата	2,2	3,7	4,0	0,0	10,2	-	533,1
Акцизний податок	127 269,1	128 130,9	131 361,6	147 885,0	67 803,3	45,8	113,8
Податок на нерухоме майно (за виключенням плати за землю, транспортного податку)	22 601,5	34 137,3	44 823,9	54 096,5	17 244,1	31,9	100,3
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	108 827,2	109 234,7	116 407,9	129 381,0	52 834,5	40,8	93,0
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	1 377,4	2 013,0	2 275,0	2 450,0	898,6	36,7	88,9
Єдиний податок	171 634,5	221 300,5	277 398,2	341 730,0	151 606,3	44,4	108,4
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	984,9	1 135,0	2 484,6	3 291,8	1 108,9	33,7	122,3
Інші податки та збори	6 892,1	122,5	103,8	150,0	74,4	49,6	92,4
Неподаткові надходження	163 606,7	176 449,3	198 453,0	121 022,2	49 152,0	40,6	53,6
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	6,2	6,1	6,7	4,4	3,9	89,2	65,0
Власні надходження бюджетних установ та організацій	59 591,3	73 756,0	98 174,6	53 239,3	22 317,9	41,9	53,0
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	5 506,4	0,0	985,5	0,0	0,0	-	0,0
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	10,5	39,4	74,9	15,0	159,4	1 062,6	421,9
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	13 400,6	14 640,0	16 020,1	15 578,0	6 567,0	42,2	85,0
Державне мито	438,8	693,4	972,5	1 101,3	420,7	38,2	110,9
Плата за надання адміністративних послуг	31 417,2	48 755,5	33 129,1	25 263,0	8 407,1	33,3	50,4
Інші неподаткові надходження	53 241,8	38 565,0	49 096,4	25 825,6	11 279,9	43,7	47,5
Доходи від операцій з капіталом	25 029,8	42 833,8	37 459,6	43 100,0	28 281,2	65,6	170,9
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,9	1,5	1,3	1,6	2,3	144,1	207,1
Кошти від продажу основного капіталу	5 916,3	25 097,4	10 905,9	12 000,0	18 719,7	156,0	346,5
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	19 113,4	17 736,4	26 553,7	31 100,0	9 561,5	30,7	85,8
Цільові фонди	3 980,6	4 596,2	5 115,3	4 626,0	2 142,6	46,3	76,4
<i>питома вага цільового фонду в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	101,7	92,6
Разом доходів	1 367 781,5	1 633 005,3	1 928 299,3	2 244 564,5	942 769,1	42,0	102,6
Трансферти	1 271 238,6	1 249 509,5	1 013 040,2	497 850,3	305 942,9	61,5	51,5
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	48,2	43,3	34,4	18,2	24,5	135,0	62,4
ВСЬОГО	2 639 020,1	2 882 514,8	2 941 339,5	2 742 414,8	1 248 712,0	45,5	82,5

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради

Основними джерелами формування доходної бази бюджету громади залишалися податкові надходження та трансферти з державного бюджету. Протягом I півріччя 2020 року темпи зростання податкових надходжень дещо уповільнились у порівнянні з попереднім бюджетним періодом: приріст становив 6,9% до відповідного показника бюджету міста Івано-Франківськ у I півріччі 2019 року (19,7% у 2019 році) та був забезпечений збільшенням надходжень податку на доходи фізичних осіб, податку на нерухоме майно (відмінне від земельної ділянки), акцизного та єдиного податків. Динаміка надходжень більшості інших податкових платежів у поточному році уповільнилась.

Суттєве зменшення обсягу надходжень трансфертів до бюджету громади в I півріччі 2020 року було зумовлено змінами до Бюджетного кодексу України у частині управління бюджетними видатками соціального спрямування, які раніше здійснювались з місцевих бюджетів за рахунок відповідних субвенцій. Починаючи з 2020 року, до місцевого бюджету не надходять субвенції на надання субсидій населенню на оплату комунальних послуг, енергоносіїв і придбання побутового палива та скрапленого газу, а також субвенції на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям та іншим пільговим категоріям населення. Загалом, структура міжбюджетних трансфертів бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади свідчить про збереження достатнього рівня самостійності місцевого бюджету, залежність від надходжень базової дотації відсутня.

Динаміка неподаткових надходжень до бюджету громади в аналізованому періоді була слабкою – їх сукупний обсяг скоротився на 46,4% до відповідного показника бюджету м. Івано-Франківська у I півріччі 2019 року. Мало місце зменшення обсягів надходжень за усіма основними джерелами, серед яких: власні надходження бюджетних установ та організацій, плата за оренду комунального майна, плата за надання адміністративних послуг, кошти пайової участі забудовників у розвитку інфраструктури населеного пункту. При цьому обсяги надходжень державного мита, як і в минулому році, зростали. У I півріччі 2020 року Івано-Франківська міська рада кошти на депозит не розміщувала та, відповідно, відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами до бюджету громади не надходили.

За результатами I півріччя 2020 року обсяги надходжень від операцій з капіталом зросли в 1,7 рази за рахунок збільшення обсягу надходжень від приватизації майна (в 3,5 рази до показника у I півріччі 2019 року), тоді як надходження від продажу землі скоротились. Сукупна питома вага доходів від продажу землі та майна зросла (до 2,3% загального обсягу доходної частини) та перевищувала відповідні показники по інших місцевих бюджетах.

За результатами I півріччя 2020 року динаміка надходжень за більшістю основних власних джерел наповнення бюджету громади уповільнилась, виконання річного плану за доходами загального фонду було низьким, за спеціальним фондом – достатнім. Уточнений річний план на 2020 рік за доходами без урахування трансфертів у цілому було виконано в січні-червні на 45,5%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету громади виконані на 45,3%, спеціального фонду – на 49,4% (Додатки до рейтингового звіту №№3-4).

Основними джерелами загального фонду бюджету громади (без урахування трансфертів) залишалися податок на доходи фізичних осіб, орендна плата за землю, земельний податок з юридичних та фізичних осіб, єдиний податок, а також акцизний податок. Протягом I півріччя 2020 року до загального фонду бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади надійшло 1 179,96 млн. грн., що на 16,9% менше за обсяг відповідних надходжень бюджету міста Івано-Франківськ у I півріччі 2019 року. У свою чергу приріст обсягу власних доходів бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 5,3%. Зростання обсягів власних доходів загального фонду бюджету громади було забезпечено за такими основними джерелами: податок на доходи фізичних осіб, податок на нерухоме майно (відмінне від земельної ділянки), державне мито, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір, єдиний та акцизний податки.

Податок на доходи фізичних осіб має найбільшу питому вагу в структурі доходів загального фонду бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади без урахування трансфертів (64,8%). Бюджетом Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади (з урахуванням змін) було передбачено значний приріст обсягу податку на доходи фізичних осіб до показників зведеного бюджету міста Івано-Франківськ минулого періоду (на 25,6%), тоді як за результатами I півріччя 2020 року фактичні обсяги надходжень податку зросли на 7,4%, уточнений річний план на 2020 рік виконано на 40,9%, що є низьким рівнем.

Рівень диверсифікації надходжень податку на доходи фізичних осіб достатній. Залежність від діяльності окремих основних платників помірною. Найбільшими платниками є: ДП ВО «Карпати», ПАТ «Прикарпаттяобленерго», Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, Івано-Франківський національний медичний університет, регіональна філія «Львівська залізниця» «ПАТ Укрзалізниця», Івано-Франківський національний університет нафти і газу.

Близько 6% доходів загального фонду (без урахування трансфертів) бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади у аналізованому періоді формували надходження плати за землю в складі податку на нерухомість (разом земельний податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб), 55,2% надходжень яких становила орендна плата. За результатами I півріччя 2020 року рівень виконання річного плану за надходженнями земельних платежів був невисоким та становив 40,8%. На динаміку надходжень вплинули зміни до Податкового кодексу України, за якими було звільнено від нарахування та сплати земельного податку та орендної плати за землю за березень 2020 року платників за умови використання ними земельної ділянки в господарській діяльності.

Упродовж I півріччя 2020 року до загального фонду бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади загалом надійшло 67,8 млн. грн. акцизного податку (акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів, акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів та акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів), що становило 45,8% річного планового показника та на 13,8% перевищило відповідний показник зведеного бюджету м. Івано-Франківська у I півріччі 2019 року. Найбільшими платниками акцизного податку є: ТзОВ «Тедіс Україна», ТОВ «АТБ-маркет», ТОВ «Прикарпатський торговий дім»,

ТОВ «Галичина-Табак», ТЗОВ «Пакко Холдинг», ТОВ «Сільпо Фуд»,
ТОВ ТД «Регістр», ТОВ «Фудком».

Зростання обсягу надходжень єдиного податку (на 8,4%) було забезпечено зростанням мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму (у відсотках до яких встановлюються ставки єдиного податку 1 та 2-ї груп). При цьому рівень виконання плану за надходженнями податку у січні-червні поточного року був невисокий – 44,4% планового річного показника. Невиконання плану було зумовлено пільгами, які надавались платникам під час карантину: звільнення від сплати єдиного податку протягом квітня 2020 року тих платників єдиного податку 1-ї та 2-ї груп, яким було заборонено здійснювати діяльність, а також зменшення ставки єдиного податку з 01.05.2020 р. по 31.05.2020 р. для 1-ї групи платників – до 0% розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, 2-ї групи – до 7,5% до розміру мінімальної заробітної плати.

Основними джерелами наповнення спеціального фонду бюджету громади є доходи бюджету розвитку та власні надходження бюджетних установ. Загалом, протягом I півріччя 2020 року до спеціального фонду бюджету надійшло 68,8 млн. грн., що на 25,9% менше за відповідний показник зведеного бюджету м. Івано-Франківська у I півріччі 2019 року. Така динаміка була зумовлена, в першу чергу, суттєвим зменшенням власних надходжень бюджетних установ. Надходження до бюджету розвитку зростали внаслідок збільшення надходжень коштів від приватизації майна, тоді як динаміка надходжень майже за усіма іншими основними джерелами спеціального фонду погіршилась.

Питома вага доходів бюджету розвитку у доходах спеціального фонду бюджету громади (без урахування трансфертів) була високою – 53%. Основним джерелом наповнення бюджету розвитку, крім його доходів, є кошти, що передаються із загального фонду до спеціального. На покриття дефіциту бюджету розвитку у I півріччі 2020 року було передано 95,3 млн. грн., загалом у 2020 році планується передати до бюджету розвитку 505,6 млн. грн. При цьому необхідно відзначити, що станом на 01.07.2020 р. прямий борг Івано-Франківської міської ради, який має погашатися за рахунок бюджету розвитку, становив 268,45 млн. грн. Але в подальшому очікується суттєве зростання боргового навантаження бюджету громади. Зокрема, у 2020 році очікується здійснення запозичення до бюджету розвитку шляхом випуску облігацій місцевої позики обсягом 500 млн. грн.

Протягом I півріччя 2020 року до доходної частини бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади надійшло 1 248,7 млн. грн., що на 17,5% менше за обсяг відповідних доходів бюджету міста Івано-Франківськ у I півріччі 2019 року. Зменшення обсягів доходної частини бюджету громади було зумовлено погіршенням динаміки надходжень трансфертів з інших бюджетів. Приріст обсягу власних доходів бюджету громади (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 2,6%. За результатами I півріччя 2020 року динаміка надходжень за більшістю основних власних джерел наповнення бюджету громади уповільнилась, виконання річного плану за доходами загального фонду було низьким, за спеціальним фондом – достатнім. Уточнений річний план на 2020 рік за доходами без урахування трансфертів у цілому було виконано в січні-червні на 45,5%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету громади виконані на 45,3%, спеціального фонду – на 49,4%.

3.4. Виконання видаткової частини бюджету громади

Обсяг видаткової частини бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади за результатами I півріччя 2020 року становив 1 243,7 млн. грн., що на 23,4% менше за відповідний показник зведеного бюджету м. Івано-Франківська у I півріччі 2019 року. Затверджений на 2020 рік план за видатками бюджету було виконано на 44,4%. Основні видаткові статті бюджету громади наведено нижче (Таблиця 3.6).

Таблиця 3.6 Виконання видаткової частини та кредитування бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади, тис. грн.

Показник	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Державне управління	148 710,4	176 799,3	197 712,0	224 153,5	89 179,8	39,8	96,6
Освіта	684 861,1	861 261,3	968 142,9	1 190 347,9	635 776,9	53,4	119,5
Охорона здоров'я	326 923,5	334 715,1	297 368,4	183 273,2	129 584,9	70,7	94,7
Соціальний захист і соціальна допомога	783 431,3	737 392,9	513 401,7	115 764,0	52 910,7	45,7	18,2
Культура і мистецтво	69 634,6	32 588,4	37 574,9	46 972,8	20 649,5	44,0	115,5
Фізична культура і спорт	28 278,8	35 812,9	43 401,4	47 658,1	26 491,5	55,6	126,9
Житлово-комунальне господарство	210 599,7	320 585,3	289 706,5	282 698,9	98 721,7	34,9	72,8
Економічна діяльність, у т.ч.	360 480,6	427 629,5	495 904,1	489 195,3	111 909,5	22,9	37,0
Землеустрій	0,0	189,4	159,2	298,0	57,8	19,4	99,5
Будівництво та регіональний розвиток	160 561,0	260 043,1	142 526,2	329 092,0	62 571,3	19,0	133,7
Транспорт	0,0	21 865,2	191 255,1	40 798,6	18 852,5	46,2	10,7
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	150 343,5	145 038,7	147 012,9	119 006,7	29 739,6	25,0	37,5
Цільові фонди	11 319,5	X	X	X	X	-	-
Інші видатки	38 256,6	X	X	X	X	-	-
Інша діяльність, у т.ч.	7 047,3	38 846,0	88 444,1	122 780,8	37 405,1	30,5	90,2
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	0,0	3 615,4	4 527,4	4 824,5	2 535,8	52,6	136,7
Громадський порядок та безпека	1 640,5	10 342,8	13 763,7	8 315,3	7 330,0	88,2	112,5
Охорона навколишнього природного середовища	0,0	2 389,4	7 510,8	12 180,1	2 145,9	17,6	288,4
Засоби масової інформації	4 583,8	4 712,3	11 498,4	10 558,7	6 264,6	59,3	119,8
Обслуговування місцевого боргу	823,0	17 786,1	51 143,9	85 797,2	19 128,7	22,3	70,6
Резервний фонд	0,0	0,0	0,0	1 105,0	0,0	0,0	-
Разом видатків	2 619 967,3	2 965 630,7	2 931 656,0	2 702 844,5	1 202 629,7	44,5	76,6
Трансферти іншим бюджетам	50 201,2	81 708,1	120 159,1	95 233,5	41 069,9	43,1	78,3
у т.ч. реверсна дотація	21 171,7	51 879,9	72 666,2	68 801,2	34 400,4	50,0	94,7
Усього видатків	2 670 168,5	3 047 338,9	3 051 815,0	2 798 078,0	1 243 699,6	44,4	76,6
Надання державного пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам	40,0	47,0	0,0	60,0	25,0	41,7	-
Повернення коштів, наданих для кредитування індивідуальних сільських забудовників	-20,0	-27,0	0,0	-35,0	0,0	0,0	-
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	432,0	606,5	878,3	1 452,0	0,0	0,0	-
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-501,0	-423,7	-458,0	-400,0	-335,1	83,8	192,4
Забезпечення гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під місцеві гарантії	0,0	7 563,5	0,0	9 500,0	1 224,1	12,9	-
Повернення коштів, наданих для виконання гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під місцеві гарантії	0,0	0,0	0,0	-8 000,0	0,0	0,0	-
Разом	2 670 119,5	3 055 105,2	3 052 235,4	2 800 655,0	1 244 613,5	44,4	76,7

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради

Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства та будівництва.

Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, був прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків скоротився. Зокрема, це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я. Слід зазначити, що обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від обсягів надходжень трансфертів. Починаючи з 2020 року до бюджету громади не надходять субвенції для здійснення видатків на надання субсидій населенню на оплату комунальних послуг, енергоносіїв і придбання побутового палива та скрапленого газу, а також виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям та іншим пільговим категоріям населення. Крім того, у січні-червні 2020 року внаслідок реалізації заходів з медичної реформи було зменшено обсяги надходжень медичної субвенції – майже удвічі до відповідного показника зведеного бюджету м. Івано-Франківська у I півріччі 2019 року. При цьому видатки на фінансування охорони здоров'я, що здійснюються за рахунок бюджету громади зросли.

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризувалася вищою за середню питоמוю вагою капітальних видатків (12,4%), оскільки у I півріччі 2020 року міська рада реалізовувала інвестиційні проєкти за рахунок коштів бюджету. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді залишається високою. Ці статті витрат підлягають фінансуванню в першу чергу (що гарантує виконання міською владою зобов'язань перед бюджетними та іншими установами за соціально-спрямованими видатками) та не можуть змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень. Таким чином, у разі тимчасової обмеженості джерел фінансування ці видатки не підлягають перерозподілу на інші напрями, в тому числі платежі по боргу, що звужує можливості оперативного розпорядження бюджетними коштами.

Структуру видаткової частини бюджету громади за економічною класифікацією наведено у таблиці (Таблиця 3.7).

Таблиця 3.7. Виконання видаткової частини бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади за економічною класифікацією, тис. грн.

Показник	2017	2018	2019	I півр. 2020
Поточні видатки	2 105 769,8	2 341 638,9	2 325 240,6	1 089 509,2
<i>питома вага поточних видатків у загальній сумі видатків, %</i>	<i>78,9</i>	<i>76,8</i>	<i>76,2</i>	<i>87,6</i>
Оплата праці та нарахування на заробітну плату	689 227,1	840 724,3	960 400,5	681 187,3
Оплата праці	564 723,1	700 741,4	824 332,0	531 561,1
Нарахування на оплату праці	124 504,0	139 982,9	136 068,5	149 626,2
Використання товарів і послуг	510 750,0	484 862,6	370 654,6	98 705,3
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	38 075,7	39 733,7	37 459,8	12 304,9
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	249,0	332,9	371,8	612,3
Продукти харчування	36 159,7	41 480,3	51 937,7	17 501,6
Оплата послуг (крім комунальних)	58 810,5	88 084,7	106 562,1	44 338,1
Видатки на відрядження	880,0	993,6	774,7	345,4
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	78 890,4	75 063,9	70 219,2	22 933,1
Дослідження та розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	297 684,7	239 173,5	103 329,3	669,9
Обслуговування боргових зобов'язань	823,0	17 736,1	51 143,9	19 128,7
Поточні трансферти	131 260,1	269 926,0	454 923,7	256 545,2
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	103 669,5	209 941,2	375 294,2	219 591,8
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	27 520,9	59 912,0	79 599,9	36 953,4
Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародних організацій	69,7	72,9	29,6	0,0
Соціальне забезпечення	769 658,3	725 194,5	483 587,7	30 463,3
Інші поточні видатки	4 051,3	3 195,3	4 530,3	3 479,4
Капітальні видатки	564 398,7	705 700,0	726 574,4	154 190,4
<i>питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків, %</i>	<i>21,1</i>	<i>23,2</i>	<i>23,8</i>	<i>12,4</i>
Придбання основного капіталу	345 659,2	487 199,8	347 823,0	112 879,1
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	28 203,6	38 022,6	52 596,8	12 955,7
Капітальне будівництво	59 557,5	177 759,6	58 289,7	22 382,8
Капітальний ремонт	205 692,0	239 127,0	211 830,3	66 000,7
Реконструкція та реставрація	15 225,8	30 764,9	20 901,6	11 540,0
Придбання землі та нематеріальних активів	36 980,4	1 525,7	4 204,5	0,0
Капітальні трансферти	218 739,5	218 500,1	378 751,4	41 311,2
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	192 327,1	192 109,8	332 881,9	37 194,8
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	22 680,3	21 796,2	40 559,2	4 116,5
Капітальні трансферти населенню	3 732,1	4 594,2	5 310,4	0,0
Усього	2 670 168,5	3 047 338,9	3 051 815,0	1 243 699,6

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради

Протягом I півріччя 2020 року з бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Івано-Франківської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення, а також фінансувались витрати на виконання гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під місцеві гарантії. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. Питома вага видатків на обслуговування боргу (оплату відсотків за

запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку) у видатках загального фонду бюджету громади була низькою та за результатами виконання бюджету у січні-червні 2020 року становила 1,8% видатків загального фонду бюджету громади. При цьому питома вага видатків на обслуговування боргу у видатках загального фонду бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади (без урахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій, крім освітньої та медичної) становила 1,9% відповідно до фактичних показників, тобто не перевищувала встановлену Бюджетним кодексом України норму (10%).

Обсяг видаткової частини бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади за результатами I півріччя 2020 року становив 1 243,7 млн. грн., що на 23,4% менше за відповідний показник зведеного бюджету м. Івано-Франківська у I півріччі 2019 року. Затверджений на 2020 рік план за видатками бюджету було виконано на 44,4%. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, був прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків скоротився. Зокрема, це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я: обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів.

Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства та будівництва. Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризувалася вищою за середню питомаю вагою капітальних видатків (12,4%), оскільки у I півріччі 2020 року міська рада реалізовувала інвестиційні проекти за рахунок коштів бюджету. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді залишалася високою.

Протягом I півріччя 2020 року з бюджету громади фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Івано-Франківської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. При цьому питома вага видатків на обслуговування боргу у видатках загального фонду бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади (без урахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій, крім освітньої та медичної) становила 1,9% відповідно до фактичних показників, тобто не перевищувала встановлені Бюджетним кодексом України норми.

4. Боргові зобов'язання громади

4.1. Боргова історія

Боргова політика Івано-Франківської міської влади визначається потребою в залученні додаткового фінансування для реалізації проєктів з відновлення міської інфраструктури. Івано-Франківськ має позитивну кредитну історію. Зобов'язання за запозиченнями, залученими міською радою, виконувалися відповідно до укладених угод у повному обсязі. Протягом 2017-2018 рр. обсяг прямого боргу міста суттєво збільшився та очікується подальше його зростання у найближчій перспективі. Станом на 01.07.2020 р. прямі боргові зобов'язання громади склалися з кредитів, залучених від міжнародних фінансових організацій на впровадження інфраструктурних проєктів, заборгованості за середньостроковими позичками, залученими з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах, та запозиченням, здійсненим у 2018 році у формі облігацій внутрішньої місцевої позики.

4.2. Консолідований борг

Прямі боргові зобов'язання

У 2016 році Івано-Франківською міською радою було прийнято рішення про залучення кредиту від НЕФКО для фінансування інвестиційного проєкту **«Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Івано-Франківськ»**. Обсяг кредиту – 1 млн. євро зі співфінансуванням проєкту за рахунок коштів бюджету міста у сумі 80 тис. євро, зі сплатою відсотків у розмірі 6 місячного EURIBOR плюс маржа 6,25% річних, остаточний термін погашення – листопад 2025 року. Одночасно було заплановано отримання гранту в розмірі 470 тис. євро від Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля (фонд Е5Р), шляхом укладання договору гранту з НЕФКО. Станом на 01.07.2020 р. було отримано 917,12 тис. євро коштів запозичення, погашено – 156,25 тис. євро, залишок боргу – 760,87 тис. євро (22,8 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

Також у 2017 році Івано-Франківською міською радою було прийнято рішення про залучення другого кредиту від НЕФКО для фінансування інвестиційного проєкту **«Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Івано-Франківськ»** обсягом 4 млн. євро зі сплатою відсотків у розмірі 6 місячного EURIBOR плюс маржа 6,25% річних, остаточний термін погашення – листопад 2026 року. Станом на 01.07.2020 р. було отримано 1 577,66 тис. євро коштів запозичення, погашення не здійснювалось, залишок боргу – 1 577,66 тис. євро (47,25 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

У вересні 2018 року Івано-Франківська міська рада здійснила успішне розміщення випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 300 млн. грн. Облігації було розміщено трьома серіями:

- серія «В» – обсяг 100 млн. грн., терміном обігу до 11.09.2019 р.
- серія «С» – обсяг 100 млн. грн., терміном обігу до 09.09.2020 р.
- серія «D» – обсяг 100 млн. грн., терміном обігу до 28.06.2021 р.

Відсоткова ставка за усіма серіями – 17,5% річних, виплата відсотків раз у квартал. У вересні 2019 року Івано-Франківська міська рада відповідно до параметрів емісії здійснила погашення облігацій серії «В», у вересні 2020 року – погашення облігацій серії «С».

Протягом I півріччя 2020 року позичок з єдиного казначейського рахунку до бюджету громади не залучалось. Разом з тим, залишок непогашених середньострокових позик станом на 01.07.2020 р. становив 66 253,5 тис. грн. та включав непогашений залишок за середньостроковими позиками, залученими у попередніх бюджетних періодах з єдиного казначейського рахунку в зв'язку з невиконанням плану за доходами загального фонду, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Відповідно до Бюджетного кодексу України (п.21 прикінцевих та перехідних положень) погашення заборгованості за середньостроковими позиками перед державним бюджетом, яка знаходиться на обліку в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, не здійснюється до законодавчого врегулювання цього питання.

Обсяг прямого боргу Івано-Франківської міської ради станом на 01.07.2020 р. становив 268,45 млн. грн. (без урахування середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку та погашення облігацій серії «С» у вересні 2020 року). Пряме боргове навантаження перебувало на помірному рівні – співвідношення обсягу прямого боргу до запланованого на 2020 рік обсягу доходів бюджету громади без урахування трансфертів становило 12%.

Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість

Прострочена кредиторська заборгованість за загальним фондом бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади станом на 01.07.2020 р. становила 17,8 млн. грн. За спеціальним фондом прострочена кредиторська заборгованість відсутня.

Умовні зобов'язання (гарантії) Івано-Франківської міської ради

Станом на 01.07.2020 р. загальний обсяг гарантованого міською радою боргу становив (у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності) 413,3 млн. грн. Івано-Франківська міська рада підтримала участь та надала відповідні гарантії **КП «Івано-Франківськводокотехпром»** у реалізації спільного з МБРР інвестиційного проєкту в сумі 10,8 млн. дол. США, **ДМП «Івано-**

Франківськтеплокомуненерго» у реалізації спільного з НЕФКО інвестиційного проєкту в сумі 0,4 млн. євро та спільного з ЄБРР проєкту в сумі 7,2 млн. євро, а також **КП «Електроавтотранс»** у реалізації спільного з ЄБРР проєкту «Оновлення тролейбусного парку міста Івано-Франківськ» у сумі 8 млн. євро.

За наданою інформацією, **ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго»** у 2015 році розпочало реалізацію проєкту «Реконструкція та модернізація системи теплопостачання в районі вулиць Довга – Карпатська м. Івано-Франківська» в рамках Програми «Демо-Україна ДН» за сприяння Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України у співробітництві з Північною екологічною фінансовою корпорацією НЕФКО та Шведським агентством міжнародного розвитку (SIDA) на умовах надання кредиту обсягом 400 тис. євро зі сплатою 6% річних та датою погашення 20.06.2021 р. та гранту у розмірі 300 тис. грн. Гарантом виконання кредитних зобов'язань виступила Івано-Франківська міська рада. З початку дії місцевої гарантії було вибрано 387,7 тис. євро коштів позики, фактичне погашення становило 270,3 тис. євро. Обсяг непогашеного залишку за кредитом станом на 01.07.2020 р. становив 117,4 тис. євро (3,6 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

Крім того, **ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго»** бере участь у проєкті «Реконструкція та модернізація системи теплопостачання міста Івано-Франківськ». Згідно з проєктом заплановано отримати кредит від Європейського банку реконструкції та розвитку в обсязі 7,2 млн. євро та грантові кошти Шведського агентства міжнародного розвитку (SIDA) – 3,6 млн. грн. із кінцевим терміном погашення у 2025 році. Гарантом виконання кредитних зобов'язань виступила Івано-Франківська міська рада. З початку дії місцевої гарантії було вибрано 2 413,6 тис. євро коштів позики, фактичне погашення становило 549,39 тис. євро. Обсяг заборгованості за кредитом станом на 01.07.2020 р. (із урахуванням погашення) становив 1 864,20 тис. євро (55,83 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

КП «Івано-Франківськводокотехпром» бере участь у проєкті «Розвиток міської інфраструктури» із залученням позики у Міжнародному банку реконструкції та розвитку (Світовий банк) та гранту Шведського агентства міжнародного розвитку (SIDA). Відповідно до умов кредитного договору та додаткових угод до нього загальний обсяг фінансування в рамках реалізації проєкту було встановлено на рівні 10,8 млн. дол. США із графіком погашення двічі на рік – 15 квітня та 15 жовтня, що триватиме протягом 2013-2027 рр. Гарантом виконання кредитних зобов'язань виступила Івано-Франківська міська рада. Обсяг отриманих кредитних коштів для фінансування заходів проєкту складав 10,8 млн. дол. США, фактичне погашення становило 2,9 млн. дол. США. Обсяг заборгованості за кредитом станом на 01.07.2020 р. (із урахуванням погашення) становив 7,9 млн. дол. США (211,75 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

Слід зазначити, що починаючи з 2013 року, з огляду на важкий фінансовий стан (збиткову діяльність) КП «Івано-Франківськводокотехпром» за одночасного різкого зростання курсів валют та відсутності в тарифі на водопостачання та водовідведення (до 01.07.2014 р.) інвестиційної складової для погашення

кредитних коштів, підприємство неодноразово порушувало графіки погашення за отриманим кредитом від Світового банку. Відповідно до ст. 32 Закону України «Про державний бюджет України на 2015 рік» (зі змінами та доповненнями) було визначено механізм перерахування субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості за зобов'язаннями перед державою за позиками, наданими міжнародними фінансовими установами, зокрема, на впровадження проекту «Розвиток міської інфраструктури». З метою погашення заборгованості КП «Івано-Франківськводокотехпром» та виконання графіку встановлених платежів у 2015 році було укладено Договір про організацію взаєморозрахунків за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на послуги з централізованого водопостачання, водовідведення відповідно до постанови Кабінету Міністрів України №913 від 28 жовтня 2015 року між головним управлінням Державної казначейської служби України в Івано-Франківській області, департаментом фінансів Івано-Франківської облдержадміністрації, фінансовим управлінням виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради та КП «Івано-Франківськводокотехпром». Таким чином, за рахунок власних коштів комунального підприємства і субвенції прострочена заборгованість за кредитом була погашена у повному обсязі до кінця 2015 року.

Через порушення графіків погашення за отриманим кредитом від Світового банку протягом 2013-2015 рр. в рамках проекту «Розвиток міської інфраструктури», підприємство було виключено із числа учасників проекту «Розвиток міської інфраструктури – 2». У 2015 році КП «Івано-Франківськводокотехпром» подало заявку до Європейського інвестиційного банку щодо фінансування проекту «Будівництво лінії обробки мулу для м. Івано-Франківська», а також вживає всіх заходів для залучення коштів, необхідних для фінансування даного проекту.

КП «Електроавтотранс» бере участь у проєкті «Оновлення тролейбусного парку міста Івано-Франківськ» із залученням кредиту від ЄБРР під гарантію міської ради в сумі 8 млн. євро, строком на 13 років. Станом на 01.07.2020 р. вибрано 4 748,85 тис. євро коштів кредиту, термін погашення ще не настав. Обсяг заборгованості за кредитом станом на 01.01.2020 р. становив 4 748,85 тис. євро (142,2 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

Сукупний обсяг гарантованого міською радою боргу за отриманими КП «Івано-Франківськводокотехпром», ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго» та КП «Електроавтотранс» кредитними коштами від міжнародних фінансових організацій станом на 01.07.2020 р. становив 413,3 млн. грн. (у гривневому еквіваленті станом на дату складання звітності).

Консолідований борг

Станом на 01.07.2020 р. консолідований борг Івано-Франківської міської ради складав 699,58 млн. грн. (без урахування простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств та середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку), у тому числі:

- 268,45 млн. грн. – прямий борг Івано-Франківської міської ради (без урахування середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку);
- 17,82 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ;
- 413,31 млн. грн. – гарантований міською радою борг (у гривневому еквіваленті станом на дату складання звітності) за отриманими КП «Івано-Франківськводокотехпром», ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго» та КП «Електроавтотранс» кредитними коштами від міжнародних фінансових організацій.

Співвідношення обсягу консолідованого боргу до затвердженого на 2020 рік обсягу доходної частини консолідованого бюджету громади без урахування трансфертів становило 31,2%, що відповідало помірному рівню. Зважаючи на волатильність протягом окремих попередніх періодів курсу гривні до основних світових валют, чутливість бюджету громади до валютних ризиків через значний обсяг місцевих гарантій, наданих за кредитами міжнародних фінансових організацій, номінованих в іноземній валюті, залишається суттєвою. Частково зменшують ризики довгостроковий період погашення основної суми боргу за угодами про субкредитування та відсутність пікових навантажень.

4.3. Перспективи залучення коштів у майбутньому

На даний час міською владою ведеться робота щодо залучення кредитних та грантових ресурсів для реалізації спільних проєктів з міжнародними фінансовими організаціями, а також планується розміщення нового випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 500 млн. грн. (облігації серій Е, F, G, H та I). Відповідно очікується, що боргове навантаження зросте до високого рівня.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Івано-Франківська підтверджено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських
установ

О. К. Самойлова

Додатки

Додаток до рейтингового звіту № 1

Динаміка агрегованих бюджетних показників Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Податкові надходження	578 344,6	866 188,0	1 175 164,5	1 409 126,1	1 687 271,4	863 193,4
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	98 813,4	112 077,6	162 075,1	181 042,0	202 578,3	51 289,4
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	756 271,6	934 968,1	1 269 888,8	1 249 509,5	1 013 040,2	305 942,9
Операційні надходження всього	1 433 429,7	1 913 233,7	2 607 128,3	2 839 677,5	2 902 889,9	1 220 425,7
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	712 498,9	807 188,8	1 204 028,4	1 328 782,2	1 335 585,4	783 372,0
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	439 187,0	659 186,4	900 918,4	995 120,5	938 511,4	287 008,5
Операційні видатки всього	1 151 685,9	1 466 375,2	2 104 946,8	2 323 902,8	2 274 096,7	1 070 380,5
Операційний баланс	281 743,8	446 858,6	502 181,5	515 774,8	628 793,2	150 045,3
Фінансовий дохід	8,8	5 919,9	5 512,2	3,5	990,0	5,1
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	59,2	249,1	823,0	17 736,1	51 143,9	19 128,7
Фінансовий баланс	-50,4	5 670,8	4 689,3	-17 732,6	-50 153,9	-19 123,6
Поточний баланс	281 693,4	452 529,3	506 870,7	498 042,2	578 639,3	130 921,7
Капітальні надходження	26 315,5	20 129,3	25 029,8	42 833,8	37 459,6	28 281,2
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	1 349,8	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	26 315,5	20 129,3	26 379,6	42 833,8	37 459,6	28 281,2
Придбання основного капіталу	186 272,0	280 855,1	345 659,2	487 199,8	347 823,0	112 879,1
Капітальні трансферти	90 217,7	135 353,9	218 739,5	218 500,1	378 751,4	41 311,2
Капітальні видатки всього	276 489,8	416 209,0	564 398,7	705 700,0	726 574,4	154 190,4
Капітальний баланс	-250 174,2	-396 079,7	-538 019,1	-662 866,2	-689 114,8	-125 909,2
Баланс після капітальних видатків	31 519,2	56 449,6	-31 148,4	-164 824,1	-110 475,5	5 012,5
Кредитування з врахуванням повернення	-414,3	-33,1	-49,0	7 766,3	420,4	913,9
Профіцит/дефіцит	31 933,4	56 482,7	-31 099,4	-172 590,3	-110 895,9	4 098,5
Фінансування	-31 933,4	-56 482,7	31 099,4	172 590,3	110 895,9	-4 098,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради, розрахунки «Кредит-Рейтинг»

Додаток до рейтингового звіту № 2

Динаміка основних джерел фінансування бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	2019	I півр. 2020
Профіцит/дефіцит	31 933,4	56 482,7	-31 099,4	-172 590,3	-110 895,9	4 098,5
Фінансування	-31 933,4	-56 482,7	31 099,4	172 590,3	110 895,9	-4 098,5
Зміни залишків	-33 328,1	-53 339,6	21 737,5	-132 168,2	190 203,7	-34 547,7
залишок на початок року	52 476,1	85 804,1	139 143,7	117 406,2	249 574,4	59 370,7
залишок на кінець року	85 804,1	139 143,7	117 406,2	249 574,4	59 370,7	93 918,4
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	40 000,0	78 230,0	0,0	30 000,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	-40 000,0	-78 230,0	0,0	-30 000,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	2 251,9	-800,0	10 982,9	305 534,8	-78 359,1	27 322,2
Запозичення	3 600,0	400,0	12 147,9	306 568,1	24 918,9	29 300,0
Погашення	-1 348,1	-1 200,0	-1 165,0	-1 033,3	-103 278,0	-1 977,8
Інші розрахунки	-857,3	-2 343,1	-1 621,0	-776,3	-948,7	3 127,0
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради, розрахунки «Кредит-Рейтинг»

Додаток до рейтингового звіту № 3

Основні показники виконання доходної частини загального фонду бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади, тис. грн.

Показник	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Податок та збір на доходи фізичних осіб	734 807,3	911 312,8	1 111 426,4	1 395 832,0	571 059,0	40,9	107,4
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	747,7	1 725,5	887,6	1 000,0	553,6	55,4	95,7
Рентна плата	2,2	3,7	4,0	0,0	10,2	-	533,1
Акцизний податок	127 269,1	128 130,9	131 361,6	147 885,0	67 803,3	45,8	113,8
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	22 601,5	34 137,3	44 823,9	54 096,5	17 244,1	31,9	100,3
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб (до 01.01.2015 р. - плата за землю)	108 827,2	109 234,7	116 407,9	129 381,0	52 834,5	40,8	93,0
Транспортний податок	1 377,4	2 013,0	2 275,0	2 450,0	898,6	36,7	88,9
Єдиний податок	171 634,5	221 300,5	277 398,2	341 730,0	151 606,3	44,4	108,4
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	994,5	1 135,0	2 484,6	3 291,8	1 108,9	33,7	122,3
Плата за надання адміністративних послуг	31 417,2	48 755,5	33 129,1	25 263,0	8 407,1	33,3	50,4
Державне мито	438,8	693,4	972,5	1 101,3	420,7	38,2	110,9
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	5 506,4	0,0	985,5	0,0	0,0	-	0,0
Плата за оренду цілісних майнових комплексів	13 400,6	14 640,0	16 020,1	15 578,0	6 567,0	42,2	85,0
Інші надходження загального фонду	18 645,0	9 039,7	8 217,2	10 608,6	3 172,3	29,9	83,9
Разом загальний фонд	1 237 669,5	1 482 121,9	1 746 393,4	2 128 217,2	881 685,5	41,4	105,3
Трансферти	1 234 056,6	1 229 855,8	991 289,6	475 106,8	298 273,1	62,8	51,1
питома вага трансфертів в загальній сумі доходів, %	49,9	45,3	36,2	18,3	25,3	138,5	61,6
Усього загальний фонд	2 471 726,1	2 711 977,7	2 737 683,0	2 603 324,0	1 179 958,6	45,3	83,1

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради

Додаток до рейтингового звіту № 4

Основні показники виконання доходної частини спеціального фонду бюджету Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади, тис. грн.

Найменування показника	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	I півр. 2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Податки на власність	20,6	10,2	98,5	0,0	0,6	-	-
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	10,5	39,4	74,9	15,0	159,4	1 062,6	421,9
Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	-9,6	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Екологічний податок	132,0	119,9	103,7	150,0	74,4	49,6	92,4
Інші неподаткові надходження	154,2	66,0	0,0	15,0	-64,7	-431,5	-
Доходи бюджету розвитку, у тому числі:	66 228,8	72 294,4	78 336,7	58 302,0	36 453,5	62,5	99,8
- надходження коштів від приватизації майна	5 890,0	25 084,1	10 887,2	12 000,0	18 719,1	156,0	347,2
- надходження коштів від продажу землі	19 113,4	17 736,4	26 553,7	31 100,0	9 561,5	30,7	85,8
- відсотки за користування позиками, які надавалися з місцевих бюджетів	0,0	0,0	0,0	2,0	0,8	38,8	-
- надходження коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту	41 225,4	29 473,9	40 895,7	15 200,0	8 172,1	53,8	40,9
Відсотки за користування довгостроковим кредитом, що надається з місцевих бюджетів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	3,6	1,4	2,1	0,0	0,0	-	0,0
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-	0,0
Власні надходження бюджетних організацій	59 591,3	73 756,0	98 174,6	53 239,3	22 317,9	41,9	53,0
Цільові фонди	3 980,6	4 596,2	5 115,3	4 626,0	2 142,6	46,3	76,4
Разом спеціальний фонд	130 112,0	150 883,5	181 905,8	116 347,3	61 083,6	52,5	74,9
Трансферти	37 182,0	19 653,7	21 750,7	22 743,5	7 669,8	33,7	68,2
Усього спеціальний фонд (із трансфертами)	167 294,0	170 537,1	203 656,5	139 090,8	68 753,4	49,4	74,1

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради